BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SIYASI HABER VE YORUM DERGISI SAYI: 211 24 NISAN 1979 7.5 LIRA

1 MAYIS DA ALANINA!

FAŞİZME KARŞI BİRLİK İÇİN

Genel Kurul'da sonuç salon dışında belirlendi

Türk-İş'de sınıf uzlaşmacılığına devam

Mersin'de "Demokrasi ve Özgürlük Mitingi" görkemli oldu

Geçtiğimiz hafta içinde tamamlanan Türk–İş 11'inci Genel Kurulu'nda Türk–İş'in sorunları beş altı cümlelik dar kalıplar içinde tutulmaya çalışıldı. Basın da aynı sınırlı ölçüyü korumaya özen gösterirken, Konfederasyon'un örgüt başkanları bu oyun içinde hedef olmaktan, hesap sorulmaktan büyük ölçüde kurtuldu.

Tunç işlevini sürdürüyor

Yıllardan beri şampiyonluğunu yaptıkları "partilerüstü politika" yutturmacalarıyla işçi sınıfının önemli bir kesimini burjuvazinin güdümüne sokan 'Türk-İş'in, gedikli yöneticileri, kongre kürsüsünde birbirlerini sert havada eleştirir, hatta suçlarken, bir kat aşağıda kulis köşelerinde kolkola gezip, kahkahalar savurdular. İşçileri bir kez daha aldatmanın şerefine, kongre geceleri Apaydın Oteli'nin lobisinde kadeh kaldırdılar.

Yürüyüş baskıya verildiğinde Genel Kurul çalışmaları henüz tamamlanmamış, yeni yöneticiler belirlenmemişti. Ancak genel kurulun başlamasından son güne dek, sürdürülen kulis çalışmaları ve yapılan konuşmalar, yukarıda belirttiğimiz göstermelik çıkışlar ve işçi sınıfını politik mücadeleden, sınıf mücadelesinden uzak tutma gayreti ve yaklaşımıyla sürdürüldü.

Türk–İş Genel Kurulu'nda hepsi birbiriyle iç içe üç yönlü kulis, üç ayrı çalışma yürütüldü. Bunlardan biri AP milletvekili Ali Naili Erdem'in yönlendirdiği ekip olarak ortaya çıktı. Bu ekibin başkan adayı Tek Gıda–İş Genel Başkanı İbrahim Denizcier'di. İkinci ve önemli bir çalışma sürdüren grup ise sosyal demokrat yapıdaki 20 sendikanın genç yöneticilerince yürütülen ve kendilerine "Demokratik işçi hareketi muhalefeti" adını veren ekipti. Bu ekibin öne çıkardığı isimler Yol–İş Federasyonu Genel Sekreteri Muzaffer Saraç ile Petrol–İş Genel Başkanı Cevdet Selvi olarak saptanmıştı. "Demokratik işçi hareketi" Türk-İş'te çağdaş bir yönetimin oluşmasını hedeflediğini açıklarken, sınıf sendikacılığı ilkesinin yaşama geçirilmesini ve DİSK ile güçbirliği yapılmasını da amaçları arasında sayıp, Sağlık–İş, Tes–İş, Tek Gıda – İş gibi gerici yönetimlere sahip sendikaların Anadolu'daki bir kısım şubelerinde sempati toplamışlardı. Ancak "demokratik işçi hareketi" çıkışını ve çalışmalarını sosyal demokrat sendika başkanlarının bir kısmı sabote ederek, başarısız kılmak eylemine giriştiler. Bunların başını Yol–İş Başkanı Halit Mısırlıoğlu, DYF–İş Başkanı Şerafettin Akova, Harp–İş Başkanı Kenan Durukan çekiyordu. Böylece kendi sendikalarının başlattığı "Demokratik işçi hareketi"ni, kendi başkanları boğmuş oluyordu.

Türk–İş Genel Kurulu'nun altı gün süren çalışmaları süresince kürsüde delegeler ne konuşursa konuşsun, sonuç salonun dışında belirlenmekteydi. Kongre salonu sadece Türk–İş yöneticilerinin görevlendirdiği "SA" ruhlu "görevliler" ile, MHP'lilerin yönetimindeki Türk–Metal'in vakit geçirdikleri gösteri alanı oldu.

Türk–İş'te yıllardır milyonlar vurup işçi tüccarlığı yapanlar, bugüne dek tabanı eğitimsiz bırakarak işçi sınıfının bir bölümünü sınıf mücadelesinin dışında tutmayı bir ölçüde başaranlar, kurdukları mekanizma ile yönetimi şimdilerde terketmeyeceklerdir. Görünen gerçek budur.

KEMAL ÖZER:

Türk–İş Genel Başkanvekili ve Maden İşçi Sendikaları Federasyonu Genel Başkanıdır. Türk–İş camiasında "Papaz" olarak adlandırılır. Tipik bir Amerikan sendikacısıdır. Konfederasyon tarafından sık sık dış gezilere gönderilir. Beş altı ay dış ülkelerde dolaşır gelir. Sağ görüşlü olan Kemal Özer, Federasyon'un en büyük sendikası olan Zonguldak Maden İşçileri Sendikası'nın ilerici bir tabana sahip olması nedeniyle, yer yer sosyal demokrat olarak kendini lanse eder.

Halil Tunç'un kontenjan senatörlük süresi dolunca senatörlüğe iştahı kabaran Kemal Özer'in senatör olamayınca bazı sohbetlerde "Tunç bana kazık attı." şeklinde konuşmalar yaptığı bilinir.

İBRAHİM DENİZCİER:

Yüz bini aşkın üyesi bulunan Tek Gıda-İş Sendikası'nın 20 yıla yakın bir süredir genel başkanlığını sürdürmektedir. AP'li olduğunu açıkca belirtir. 1977 genel seçimleri öncesi Süleyman Demirel, Denizcier'e gönderdiği isim listesinden kendisinin isim seçmesini, milletvekili olmasını istediklerini bu listede işaretlemesini istemişti.

Başında kendi adı bulunan bu listeden, kendi adını silerek, Türk-İş İcra Kurulu üyesi Ethem Ezgü ve Sağlık-İş Başkanı Mustafa Başoğlu'nu önermiş ve bu kişiler AP'den Meclis'e girmiştir. Yine 1977'de belediye başkanlığı seçimlerinde AP tarafından İstanbul'dan aday gösterilmek istenmiş, ancak kabul etmemiştir. Zira Denizcier'in gönlünde yatan aslan parti genel başkanlığıdır. Sendikası, Türk-İş'in en geri ve en eğitimsiz bırakılan sendikalarının başında gelir.

MERSİN'DE BİNLERCE KİŞİNİN KATILDIĞI "DEMOKRASİ VE ÖZGÜRLÜK MİTİNGİ" YAPILDI

Mersin'de binlerce kişinin katıldığı, "Demokrasi ve Özgürlük Mitingi" geçen hafta yapıldı. TİP, TSİP, DİSK'e bağlı bazı sendikalar, GENÇ ÖNCÜ, İGD, İKD, SGB, TÜTED, Çağdaş Hukukçular Derneği ve DKB tarafından düzenlenen mitingte yapılan konuşmalarda demokrasi güçlerinin birliğinin zorunluluğundan, işçi ve emekçilerin örgütlü olmaları gerektiğinden sözedildi.

Bu arada miting öncesi yapılan afişleme çalışmaları sırasında polisin özellikle TİP ve Genç Öncü üyelerini engellemeye çalıştığı ve onlara baskı yaptığı görüldü. İGD ve SGB'li bazı kişilerin miting sırasında saptanan sloganlar dışında slogan atmaları bu iki örgütün üyeleri arasında zaman zaman slogan çatışmalarına yol açtı.

Tüm engelleme çalışmalarına karşın başarıyla sona eren miting, Mersin'de ilerici, demokrat ve sosyalist güçlerin faşizme karşı birlikleri yolunda ileri bir adım oldu.

●

SERMAYE GREV KIRICILIĞI İÇİN YENİ YÖNTEMLERE BAŞVURUYOR

Sermaye grevleri kırabilmek için yeni yeni yöntemler icat etmeye başladı. Bunun bir örneği, Samsun'da OLEYİŞ Sendikasının sürdüğü Terminal otelinde görüldü. 29 işçisi olan bu işyerinde sendikalı 27 işçi greve katılıyor. Ancak bugüne dek başarıyla sürdürülen bu grevi kırmak için geçen hafta her türlü yola başvurulduğu görüldü. İşyeri ile hiçbir ilgisi olmayan, mütahitlik yapan ve Bay Jan adıyla tanınan bir kişi grevcilerin yanına giderek "Ben TİP'liyim. İşçilerin yanındayız. Ancak biz sendikaya karşıyız ve bu iş yerinde grev yapmanızı anlamsız buluyoruz" dedi. Bunun üzerine Oleyiş Sendikası temsilcisi TİP Merkez İlçe Başkanlığı'na başvurdu. Samsun Merkez İlçe Başkanı Veysel Tögül ile bir grup partili derhal grev yerine giderek işçilerle görüştüler ve TİP'in grevi sonuna kadar desteklediğini bildirdiler. İşçiler de bu grev kırıcısına inanmadıklarını ve TİP'in yanlarında olduğunu bildiklerini söylediler. Bu olay, sermayenin grevleri kırmak için ne gibi yöntemlere başvurabileceğinin bir ölçütü. Bu tür provakasyonlara karşılık tüm partililerin, sendikacıların ve grevci işçilerin uyanık olmaları gerekiyor.

●

TÜMAS ANKARA ŞUBESİ GENEL KURULU YAPILDI

Tüm Üniversite Akademi ve Yüksek Okul asistanları Birliği)TÜMAS) Ankara Şubesi Genel Kurulu yapıldı. Genel kurul sonunda yapılan seçimlerde bütün ilerici ve demokrat asistanların desteklediği Demokratik Birlik grubu yönetime geldi. Bu arada, maocu gericilern TÜMAS'ı bölme çabaları bir sonuç vermedi ve maocuların listesi seçimlerde ağır bir yenilgiye uğratıldı.

YÜRÜYÜŞ

Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd. Şti. adına NİHAT SARGIN ● Genel Yayın Yönetmeni : Zeki KILIÇ ● Yazı İşleri Müdürü: Neşet KOCABIYIKOĞLU ● Teknik Sekreter: Bülent ARTAMLI ● Yönetim: Konur Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA Tel: 17 45 81 ● İstanbul Bürosu: Piyerloti Cad. 21/1 Çemberlitaş - İSTANBUL Tel : 26 35 67 ● Avrupa Temsilciliği: COODIFF 13/2 Square Wiser - 1040 Bruxelles - BELÇİKA Tel: 230 34 72 ● İlan Koşulları: Arka kapak renkli 22.500 TL., Arka Kapak siyah beyaz 18.000.TL., İç sayfalar sütun santimi 80 TL. Yayın ilanları % 50 indirimlidir. ● Baskı: Daily News Web Ofset Tesisleri ● Kapak: Uğur OKMAN

● Abone koşulları: Yıllık 300. TL., Altı aylık 150. TL. ● AVRUPA: Altı aylık 375 TL. (30 DM), Yıllık 750 TL. (60 DM) ● AMERİKA: Altı aylık 500 TL., Yıllık 1000.TL. ● AVUSTRALYA - JAPONYA: Altı aylık 600. TL., Yıllık 1200 TL.

● Ödeme Adresi: TÜRKİYE: YÜRÜYÜŞ DERGİSİ POSTA ÇEKİ 100234 ● AVRUPA: COODIFF POSTA ÇEKİ: 000-1164657-75 BRUXELLES-BELÇİKA

GÜN BİRLİK VE DAYANIŞMA GÜNÜDÜR

ZEKİ KILIÇ

Ortadoğu bölgesi izlenemeyecek kadar hızlı bir gelişmenin içerisindedir. Her yeni olay, önceden kestirilmesi mümkün olmayan yeni, karmaşık durumlara yolaçmaktadır. Koşullar ani değişikliklere uğramaktadır. Dolayısıyla, görünümleri açısından kolayca farkedilemeyen bu dönüşümleri, zamanında saptayıp değerlendirebilmek ve ona uygun bir mücadelenin içerisinde olmak yaşamsal bir önem taşımaktadır.

İran'da başlayan ve faşist Şah rejiminin çöküşüyle birlikte hızlanan olaylar dizisi, Ortadoğu'da emperyalizmi ciddi bir güç kaybına uğratırken; bölge ülkelerindeki işçi ve emekçi sınıfların, geniş halk kitlelerinin mücadelesine, dünya barışının güvencesi sosyalist sisteme önemli olanaklar kazandırmakta, onun önüne yeni ufuklar açmaktadır. Başka bir deyişle, Ortadoğu'da güçler dengesi değişmekte, emperyalizm hergün yeni bir yara daha almaktadır. Bu, emperyalizmi daha da azgınlaştırmakta, saldırganlığını artırmaktadır. Emperyalizmin senaryoları, plan ve tertipleri kapalı ve ince olmaktan çıkarak, artık geniş kitlelerce de görülebilir biçimler de alabilmektedir.

İran'da işçi ve emekçi sınıflarla, tüm ilerici ve demokratları kazandıkları mevzilerden geriye püskürtmek mümkün değildir. Emperyalizm ve onun İran ve komşusu ülkelerdeki işbirlikçileri bu durumun farkındadır. Onlar için, çözülme sürecini durdurmak, en azından yavaşlatmak başlıbaşına amaç olmuştur. Bu nedenle de, bu amacı gerçekleştirebilecek her yönteme ve tertibe başvurulmaktadır. Emperyalizmin uygulamaya soktuğu tertip ve planların belli başlılarından biri, bölge ülkelerindeki ulusal hareketlere ilişkin oluşturduğu tuzaktır. Diğeri ise, dünya emperyalist sisteminin en zayıf halkası haline gelen Ortadoğu'da, Türkiye'nin güvenilir bir konumda bulunması dolayısıyla, emperyalizmin Türkiye eliyle gerçekleştirmeyi düşündüğü planlardır.

Emperyalizm, Ortadoğu ülkelerindeki ulusal hareketleri, uzun mücadele deneyi açısından ve özellikle bugünkü politikası açısından büyük önem taşıyan Kürt ulusal hareketlerini rayından saptırmak; onları demokratikleşmenin, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin karşısına çıkarmak için elden gelen tüm çabayı göstermektedir. Ancak bu çabalarını, bu hareketlerin bütününe sahip olarak sürdürmemekte, sürdürememektedir. Bilindiği gibi, sınıflar gibi, uluslar da tarihi kategorilerdir. Bugün için kapitalist toplum koşulları içerisinde doğal anlamında bile gelişme olanağı bulunmayan uluslar ve ulusal hareketler, işçi sınıfı demokrasilerinde çok hızlı bir şekilde gelişmektedirler. Fakat emperyalizm bu hareketlere değişik noktalardan yaklaşmakta, bizatihi bu hareketleri kendi içinde bölerek parçaları birbirine düşürmekte ve birbiri ile rekabet eden, boğuşan duruma getirdiği tüm parçaların yönünü ülkenin tümünde verilen demokratikleşme hareketinin karşısına çevirmektedir. Yine oluşturulmaya çalışılan görünüm ile, egemen sınıfların eline şovenizmin azgınlaştırılması fırsatını vererek, tüm ülke işçi ve emekçi sınıflarının üzerinde zaten var olan baskıların daha da katmerleştirilmesine olanak vermektedir.

Emperyalizmin, bölge ülkelerindeki ulusal hareketlere gidişini sağlayan iki aracı vardır: Birincisi ve en önemlisi, mezhep farklılığı; diğeri ise, istediği zaman istediği biçimlerde yön verebileceğine inandığı ve deneyleriyle sınayıp güvendiği belirli kişileri bu akımlar içerisine yerleştirmektir. Bölgedeki Kürt ulusal hareketleri açısından, emperyalizmin girişim ve tertiplerinde her iki araç da hem İran ve Irak'ta, hem de Türkiye'de kullanılmaya devam edilmekdedir. Şah'ın devrilişinden sonra, İran'da başlatılan ulusal görünümlü hareketler ile Irak'ta sürdürülmeye devam edilen, bugün için hızlandırılarak tırmandırılan operasyonlar bu unsurları özellikle kullanmaktadırlar.

Türkiye'de de uzun süreden beri sahneye konan ve MC iktidarlarıyla birlikte geliştirilen kurgunun temelinde mezhep farklılıklarının körüklenmesi yatmaktadır. Operasyonların zamanlamasında ve sıralanmasında Doğu ve Güneydoğu bölgelerinin bir bütün olarak değil de, mezhep düşmanlığını had safhaya vardıran yörelerden başlanması belirtilmeye çalışılan nedenden dolayıdır. Bugünlerde, bir yandan bir hükümet üyesinin, burjuva basınında tekel durumuna gelen bir gazetede Kürt olduğunu ilan edebilmesi; diğer yandan sıkıyönetim ilan edilmesi düşünülen illerin seçimi son derece tehlikeli olabilecek bir gelişmenin habercisi olarak ortaya çıkmaktadır. Başka bir deyişle, hem Diyarbakır, Mardin ve Siirt'in seçilmesinin, hem de Dersim imajına rağmen aleviliğin simgesi durumunda olan Tunceli'nin düşünülüyor olması, anlamlı olmasından öte, ciddi tehlikeleri işaret etmektedir. Böylece yapılacak operasyonlar, bir tarafta genel olarak bölücülük ön plana çıkartılarak yörenin demokratik muhalefeti ile ülkemizin tümünde gelişen ve giderek burjuvaziden bağımsız bir yola giren demokratik toplumsal muhalefet karşı karşıya getirilerek boğuşturulacak; diğer tarafta da, alevilik-sünnilik çatışması ön plana çıkartılarak Doğu ve Güneydoğu'daki işçi ve emekçiler birbirine kırdırılacaktır. Birincisi ile ülkemizin demokratikleşmesinin önüne set dikilecek, baskı katmerleştirilecektir. Diğer yanıyla da, bölgedeki diğer ülkelerin emperyalizmin arzuladığı tuzağa girmelerine Türkiye eliyle yardım edilecektir. Hakkari olayları, Irak'taki son gelişmeler ve Irak hükümeti ile Türkiye'nin son "dostluk" ilişkileri, antiemperyalist rotadan hızla ayrılan Irak burjuvazisi ile ABD emperyalizmini barıştırmak, Irak'ı yeniden emperyalizmin ilişkiler ağı içerisine sokmak yolunda hazırlanan plan ve tertipleri, Türkiye vasıtasıyla hayata geçirmekten öte bir anlama gelmemektedir.

Emperyalizm ve işbirlikçisi burjuvazi, ülkemizde yaratılan ve hükümete ilişkin olan son operasyonla, gerek duyulan yeni bir unsura daha kavuşmaktadır. Bağımsız bakanların, başbakana kamuoyu önünde verdikleri muhtıra, kendisinden beklenen işlevi hemen yerine getirmiştir. Hükümet "düşmemiştir" ama, istenilen araçlar sağlanabilmiştir. Bu olaya bir yanıyla, hükümeti teslim alma girişimi şeklinde bakmak olasıdır. Çünkü bununla, hem demokratik toplumsal muhalefetin kendisine bağımlı olarak sürmesi için, yeniden ve daha etkin olarak sahneye sosyal demokrasi mi, faşizm mi ikilemi çıkartılacaktır; hem de, emperyalizmin tertiplerinin gerçekleştirilmesi için hükümetin kafası üstünde sürekli bir şantaj aracı bulundurulması işlevini sürdürecektir.

Ancak, yüzyıllar süren Osmanlı saltanatı devlet deneyi, hâlâ geçerliliğini koruyan saray oyunları, İttihat Terakki deneyi vb. gibi ender rastlanan deneylerle teçhiz olan Türkiye burjuvazisini ele aldığımızda, son altı bağımsız bakanın muhtırasının başbakanın bilgi ve denetiminin dışında gerçekleşebileceğine olanak verilmemektedir. Hele Ecevit'in, bağımsız bakanların iddialarına rağmen, ben biliyordum demiş olması, bugün bu olasılığı daha da kuvvetlendirmektedir.

Bütün bu olumsuzlukların yanında, burjuvaziden bağımsız, ona rağmen ve ona karşı bir tutum içerisine girmekte geciken demokratik, ilerici güçlerin örgütlülük düzeyi ile, birlik ve dayanışmasındaki eksiklikler, emperyalizme ve işbirlikçisi burjuvaziye rahatça at oynatabilme olanağını vermektedir. Yıllardan beri solun, demokratik güçlerin önündeki sorunlarını çözmek yerine, sol, sosyalizm adına solun bölünmüşlüğünü, bölük pörçüklüğünü, "çaresizliğini" ileri sürenler; onu kitleler gözünde zavallılaştırmaya uğraşanların, ne kadar iyiniyetli olursa olsun yaptıklarıyla gördükleri işlevi bir kez daha değerlendirmeleri gerekmektedir. Kısacası, örgütlü birleşik gücün oluşturulup etkinleştirilmesi yolu üzerindeki engeller, burjuvazi ve emperyalizm açısından önemli bir avantaj olarak hâlâ varlığını devam ettirmektedir. Bu engeller, hızla temizlenmekte ve yol açılmaktadır. Fakat, emperyalizm ve işbirlikçisi burjuvazi de, bu sürecin farkındadır. Bu nedenle de, kendisine karşı bir rota izlemesi zorunlu olan demokratik toplumsal muhalefetin önüne koyduğu engellerin tahkimi için de her türlü çabayı göstermektedir.

Çizilen bu karanlık tablonun öbür yüzünü aydınlatacak güç hızla ortaya çıkmaktadır. Söylenenlere karşı peşin düşmanlıklarla hemen set çekilmemekte; örülen setler yıkılarak diyalog kurulabilmekte ve birlikte iş yapabilme alışkanlıkları gelişmektedir. Bu süreci geliştirebilmenin yol ve yöntemlerinin bulunması, mücadele gündeminin baş sırasını almaktadır. Kör rekabetin, sekterizmin kimlere yaradığı, artık kavranabilmektedir.

Dünya işçi sınıfı mücadelesinin birlik ve dayanışmasının simgesi olan 1 Mayıs bayramımızın kutlanması, bugün ülkemizdeki kutlanış biçimi, anlayışı ve kararlılığıyla, sözü edilen işlevinden çok öte; ülkemiz açısından çok ciddi ve önemli sonuçları da beraberinde getirecektir. Yani, biraz önce konu edilen karanlık tabloyu aydınlatacak gücün oluşup etkinleşmesinin en önemli adımlarından biri olacaktır.

Ülkemizde 1 Mayıs 3 yıldan bu yana DİSK'in öncülüğünde, İstanbul'da 1 Mayıs alanında tüm zorluklara ve provokasyonlara karşın gelenekselleşti ve kazanılmış somut bir hak olarak işçi sınıfımızın mevzilerine eklendi. Dün, alet olarak maocu provokatörler kullanılarak 1 Mayıs "kirletilmeye" çalışıldı; bugün ise yasaklanıyor. 1 Mayıs İşçi Bayramının, İstanbul'da 1 Mayıs Alanında gelenekselleşen kutlanış biçimine ters olarak, kitleselleşmesi nicel olarak ne kadar büyük olursa olsun, bir başka ilde veya yörede kutlanması, yasaklanmasını kabullenip ona teslim olmaktan öte bir anlam taşımaz. Türkiye İşçi Partisi Merkez Yönetim Kurulu'nca yapılan bu tespit son derece önemli ve üzerinde ciddiyetle durulması gereken bir noktadır.

Solu "bölük-pörçük", "çaresiz" ve "zavallı" göstermekte ısrarlı bir çaba gösteren burjuvazi, kimilerinin İzmir, kimilerinin ise İzmit, Samsun, Muğla, Antalya, Diyarbakır vb. gibi illere, İstanbul'da 1 Mayıs Alanında kutlanılan biçimiyle birlik ve dayanışmanın simgesi olan 1 Mayıs'ı kutlaması halinde, iddialarına somut bir delil kazandıracaktır. TİP MYK'nın açıkladığı gibi, bu tutumlarında direnenler, burjuvaziye teslimiyetin ve demokratik güçlerin birliğini bölmenin, bu anlamda bölücü olmanın ifadesi olacaklar.

TİP Merkez Yönetim Kurulu'nun, DİSK yönetiminin ve birçok kuruluşun 1 Mayıs'ın İstanbul'da 1 Mayıs Alanında kutlanması gerektiğine ilişkin kararları ve kararlılıkları, kurgusu yapılarak sahneye konan oyun ve tertipleri mutlaka bozacaktır. Birlik ve dayanışma, belki de ilk kez en somut ifadesini bu kararda ve kararlılıkta bulacaktır. Uzun süredir, burjuvazinin güdümüne sokulan demokratik toplumsal muhalefetin, burjuvaziden bağımsız, ona karşı bir yola hep birlikte girişinin en temel adımlarından birinin 1 Mayıs'ı 1979'da İstanbul'da 1 Mayıs Alanında kutlamak olacağından hiç kuşku duyulmamalıdır.

İstanbul'da 1 Mayıs 1978'de kutlanan bayrama katılan yüzbinlerce işçi ve emekçinin, ilericinin, demokratın tek bir ses halinde "Haydi 1 Mayıs 1979'a" diye haykıran seslere katılan, ya da bu sesi duyan hiç kimse hatırlamamazlık edemez. "Haydi 1 Mayıs 1979'da 1 Mayıs Alanına"yı haykırmanın tam zamanı. Gün. birlik ve dayanışma günüdür.

GERİCİLİĞE KARŞI SINAV GÜNÜ

Son haftalardaki gelişmelerle birlikte Türkiye'de gericilikle demokrasi güçleri arasındaki mücadele süreci yeni bir aşamaya geldi. Altı gerici bağımsız bakanın hükümete muhtırasıyla birlikte başlayan gelişmelerin çeşitli yönleri YÜRÜYÜŞ'ün diğer sayfalarında irdeleniyor. Bu gelişmelerin özeti şudur: Emperyalizm ve gerici güçler, Türkiye'de inisiyatifi bütünüyle ele geçirmek ve özellikle Türkiye'ye Ortadoğu'da "kuvvetli bir halka" konumunu kazandırabilmek için bütün araçlarını araya sokmuşlardır. Şimdiki aşama CHP hükümetinin kesin bir denetim altına alınması ve buna koşut olarak yeni gerici hükümet biçimlerine giden yolların açık tutulmasıdır. Bunun için Ortadoğu'da Türkiye'nin Doğu'sunda, sözümona Sovyetler Birliği'nden kaynaklanan bir "bölücülük tehlikesi" ilk vuruş hedefi olarak gösterilmektedir.

Altıların muhtırasıyla alınmak istenen ilk somut sonuç, sıkıyönetimin gerekçesinin ve kapsamındaki illerin genişletilmesidir. Bu konu önümüzdeki günlerde önce eşgüdüm toplantısında, daha sonra 24 Nisan günü Milli Güvenlik Kurulu'nda ve nihayet hükümet içinde ele alınacaktır. Sıkıyönetimin genişletilmesi eğiliminin CHP Genel Yönetim Kurulu'nda da güç kazandığı, geçtiğimiz hafta içinde basında yer alan haberler arasındadır. CHP'de olduğu gibi diğer partiler içinde olduğu bilinen, sıkıyönetimin uzun sürmesinin ve genişletilmesinin, seçim çalışmalarını olumsuz yönde etkileyeceği kaygısının, gerici güçlerin dayatmaları karşısında etkisiz hale getirilmesi artık büyük ölçüde kesinleşmiş bir sonuç durumundadır.

Altıların muhtırasıyla alınmak istenen somut sonuçlardan ikincisi de 1 Mayıs 1979 gösterilerinin engellenmesi, en azından İstanbul'da 1 Mayıs alanından uzaklaştırılmasıdır. Gerici altıların başını çekenlerden Enver Akova'nın, 17,5 saatlik hükümet toplantısından sonra bir gazeteciye telefonla şu söylediği öğrenilen şu sözler amacı açığa vurmaktadır: "Hükümet kontak kapatma eyleminde takındığı kararlı tutumu, 1 Mayıs mitingi konusunda da takınmalıdır. İstanbul sıkıyönetim komutanının beyanına hükümet de sahip çıkmalıdır. Sıkıyönetim komutanı yalnız bırakılmamalıdır."

Akova'nın bu sözleri, Ecevit ve yakın çevresinin izlediği, 1 Mayıs kutlamalarını sadece sıkıyönetimle ilgili bir sorun gibi göstererek sorumluluktan sıyrılma politikasının bile gericiliğin piyonları tarafından yeterli görülmediğinin kanıtıdır. Gericilik ve onun altılı piyonları, 1 Mayıs kutlamalarının önlenmesini, hükümetin açıkça antikomünist bir doğrultuya çevrilmesinin aracı yapma çabasındadırlar.

Gerici altıların muhtırasının tekelci büyük sermayenin çıkarlarıyla bağlantısı geçtiğimiz hafta Narin ve Dıblan'ın da "muhtıralarıyla" ortaya çıktı. TİSK Genel Başkanı Narin geçen salı günü gerici muhtıranın içeriğini hemen hemen aynı sözcüklerle tekrarladıktan sonra, ekonomik önlemleri de yetersiz ilan ediyordu. Narin'e göre önlemlerin en büyük eksikliği "ücret politikasının olmaması", yani ücretlerin dondurulmamasıydı. Narin, muhtırasını, "anarşik eylemlerin bölücülük niyetleriyle birleştiğini ve bu koşullarda Batı ile ekonomik ve politik bağların güçlendirilmesinin gerektiğini söyleyerek tamamlıyordu.

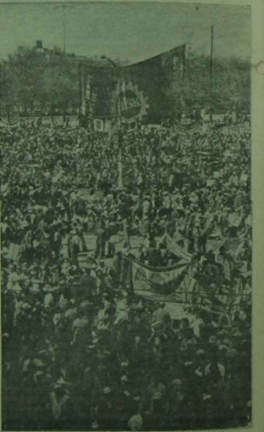
Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Başkanı Dıblan da hemen ertesi günü bir basın toplantısıyla, Türk-İş'le hükümet arasında yapılan "toplumsal anlaşma"'nın, ücret artışlarının yüksek tutulması nedeniyle çiğnendiğinden yakınıyordu. Dıblan da kendi muhtırasında, yabancı sermayeyle işbirliğinin, ve yabancı teknoloji ithalinin tümüyle özel sektörü bırakılması talebini öne sürüyordu. Bu talepler, gerici altıların hükümetin ekonomik politikasını neden "yetersiz" gördüklerini ve Ecevit'in altılara teslim olarak hangi sorumluluğun altına girdiğinin göstergesidir.

Altıların öteki elebaşısı Orhan Alp'in 17,5 saatlik hükümet toplantısında yaptığı öğrenilen konuşma da gericiliğin dayatmalarının hedefini göstermektedir. Alp şöyle demektedir: "Dış kaynak bulabiliriz. Her imkanı temin edebiliriz. Ama bunun için Batı dünyasında 'Batıda kalmak istediğimizi' açık ve net şekilde anlatmalıyız. Batı bize güvenmiyor, itimat etmiyor."

Kısacası emperyalizm ve gericilik, yerli tekelci büyük sermayeyle birlikte, Türkiye'yi daha ağır bir ekonomik ve politik bağımlılığın cenderesi altına sokabilmek, onu bölgede bir sıçrama tahtası altına getirebilmek ve başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi kitlelerin demokratik hak ve özgürlüklerine karşı bir saldırıya geçebilmek için, toplayabileceği bütün güçleri toplama seferberliğine çıkmıştır. Emperyalizmin ve gericiliğin, yanına çekebildiği en geniş politik güçlerin de gediksiz ve çok daha güçlü bir birlik ve dayanışma içinde olmaları zorunludur. Yaklaşan günlerde bu sınav verilecektir.

Milli Güvenlik Kurulu'nun sıkıyönetimin genişletilmesini önermesi bekleniyor

gündemin başında

uzlaşma maratonu

Geçtiğimiz hafta altı bağımsız bakanın hükümete verdikleri ve kamuoyuna açıkladıkları "muhtıra" ile birlikte gelen yoğun gelişmelerle dolu oldu.

Asıl üzerinde durulması gereken nokta, "muhtıra"nın Bakanlar Kurulu'nun uzun toplantısında görüşülmesinin ardından Başbakan Ecevit tarafından yapılan açıklama olmaktadır. Başbakan Bülent Ecevit'in hükümet toplantısından sonra yaptığı açıklama ile bağımsız altı bakanın dayatmalarının kabul edildiği ortaya çıktı.

Altı bağımsız bakanla "muhtıranın" kabul edilmesi biçiminde varılan uzlaşma, gizli faşist iktidar odağının hesaplarına bütünüyle denk düşmektedir. Öteden beri sıkıyönetimin yaygınlaştırılmasına çalışan, daha geçenlerde sıkıyönetimin "bütün yurt düzeyinde" ilan edilmesini isteyen faşist güçler, öyle görülmektedir ki bu hedefleri yolunda bir adım atacaklardır. Sıkıyönetimin birçok Doğu ilini kapsamına alacak bir biçimde yaygınlaştırılacağına ilişkin haberler yaygınlaşmakta, bu yönde güçlü belirtiler bulunmaktadır.

Daha sıkıyönetimin ilan edildiği ilk günlerden beri, gerici-faşist güçler "bölücülük" temasını işlemekte, "Doğu kaynıyor" biçiminde kışkırtmalara başvurmaktaydılar. Faşist güçlerin vazgeçilmez bir yandaşı olan Aydınlık gazetesi de bu hesabın değirmenine su taşıyan doğrultuda yayınlar sürdürmekteydi. Doğu illerini kapsamına alabilecek bir sıkıyönetim yönünde yapılan bu hesaplar, emperyalizmin bu bölgeye yönelik planlarının İran'da olup bitenlerden sonra yeni bir çehre kazanmasıyla birlikte, altı bakanın çıkışıyla yeni yandaşlar kazandı. Altı bakanın "bölücülük" yaygarasıyla yaptıkları çıkış bütünüyle Amerikan emperyalizminin Orta Doğu bölgesindeki yeni hesapları ile çakışan planlarının bir parçası durumunu aldı.

Önce Türk-İş kongresinde yaptığı konuşma ile, daha sonra da Bakanlar Kurulu açıklamasını sunarken, Başbakan Ecevit'in "bölücü akımlar" konusunda yaptığı açıklamalar, Ecevit'in bir dönem daha "hükümet dimdik ayakta" sözlerini söyleyebilmek için bir kez daha gizli iktidar odağının hesaplarını görmezlikten geldiğini gösterdi.

CHP'nin dayatmalara boyun eğen uzlaşmaları, yeni uzlaşmaların kapısını açmaktadır. Uzlaşmaları daha yeni, emperyalizm ve büyük sermaye hesabına daha ileri dayatmalar izlemekte, CHP de her defasında bunlara yeniden boyun eğmektedir. Görülmektedir ki kitlelere güvenmeyen, kitlesel mücadelenin gözardı edilmesinden yana olan Cumhuriyet Halk Partisi ve Başkanı Ecevit büyük sermaye yararına bir uzlaşma yarışına girmiş bulunmaktadır ve emperyalizmin ve büyük sermayenin her yeni dayatması karşısında "pes" demekle iktidar olabileceğini hesaplamaktadır.

Altı bakanın "muhtıra"sını günlük hesaplar peşinde koşan CHP'nin, yapmayı gözüne kestirmediği, ama oy hesaplarıyla vaad ettiği başta 141-142. maddelerin kaldırılması olmak üzere halen Meclis gündeminde olan çeşitli konuların "savuşturulması" için bir "gerekçe" olarak kabul etmediğini, bu nedenle de uzlaşırken bu hesabı da yapmadığını söyleyebilmek çok güçtür. Bu maddeler Meclis gündemindedir ve bağımsız bakanlar bile yaptıkları açıklamalarda MSP'nin ve CHP'nin oylarıyla 141 ve 142. maddelerin kalkabileceğini söylemektedirler. Öte yandan günlük basında yer alan çeşitli haber ve yorumlar da Ecevit'in Kurultay öncesinde ve 141-142. maddeler Meclis gündemine gelmeden bu "muhtıra"ya sarılarak CHP'nin ilerici, "sol" görünümünü kurtarmak isteyebileceğini, dayatmaları kabul ederken bunu da gözönünden ayırmadığını doğrulamaktadır.

Dayatmalara boyun eğerek, hele bunu "sol" görünümü kurtarmanın bir gerekçesi yapan hesaplar peşinde koşarak iktidar olabilmenin olanağı yoktur. Kendisini destekleyen kitlelerin ilerici taleplerine sırt çeviren bir CHP için de büyük sermayeye yeni ödünler vermenin, dayatmalara boyun eğmenin ve uzlaşma maratonunda nefes tüketmenin dışında da seçenek kalmamaktadır.

• neşet kocabıyıkoğlu

Bir gerici muhtıra bir teslim belgesi

AP asıllı altı gerici bağımsız bakanın 14 Nisan günü yayınladıkları ortak bildiri beş temel noktadan oluşuyordu. Bunlardan birincisi, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yoğunlaştığı propagandası yapılan "bölücülük" tehlikesinin birinci gündem maddesi yapılmasıydı. Bu, sözü edilen tehlikeye karşı mücadele gerekçesiyle hükümeti demokratik hak ve özgürlüklere karşı bir saldırıya davet etmek, sıkıyönetimin gerekçesinin ve kapsamının genişletilmesini sağlamak ve bölgede emperyalizmin çıkarları doğrultusunda bir politikaya yöneltmek amacını taşıyordu. Bakanlar Kurulu açıklaması, herşeyden önce bu dayatma karşısında bir teslimiyet belgesi niteliğinde oldu.

Gerici muhtıranın ikinci temel unsuru, devlet kadrolarının, "aşırı uçlar" yaftası altında ilerici kişi ve kuruluşların "işgali" altında ilan edilmesiydi. Bu, aynı zamanda MC iktidarları döneminde devlet katrolarına doldurulan faşist unsurlara af çıkarılması ve kanat gerilmesi anlamına geliyordu. Bakanlar Kurulu açıklaması, gerici muhtıranın bu dayatmalarına da boyun eğildiğini gösterdi.

Gerici muhtırada 141-142. maddelerin değiştirilmesi girişimlerinden vazgeçilmesi isteminin yeralması, bir yandan hükümet politikasına açıkça antikomünist bir yön vermek, diğer yandan Ecevit'i CHP içinde de bu yolda dizginleri ele almaya davet etmek amacını taşıyordu.

Gerici muhtırada "devlet güvenliğiyle ilgili Anayasa hükümlerine yapılan atıf, DGM'lerin ya da aynı işlevi görecek başka mahkemelerin kurulması istemini içeriyordu.

Gerici muhtıranın dördüncü temel unsuru, ekonomik önlemlerde IMF'ye ve yerli büyük sermayeye bütünüyle boyun eğilmesi istemiydi. Bakanlar Kurulu açıklaması, kapalı kapılar olarak bir devalüasyonu de içeren bu istem karşısında, açıkça gerici bakanlara güvence verici bir uslupla kaleme alınmıştı.

Gerici muhtıra, son olarak, "dış ilişkilerin yeniden tanzimi" ifadesi arkasında, emperyalizmin Türkiye'ye Ortadoğu'da vermek istediği işlevi dayatma amacı güdüyordu. Hükümet bildirisi, bu konuda da gerici altılara güvence verme çabasını yansıttı.

GERİCİ MUHTIRA

1- Türkiye devletinin, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü tehdit eden, milleti çeşitli yönleriyle kamplara bölmeye yönelik girişimlerin kökenine inmenin zamanı gelmiştir. Doğu'da ve Batı'da yaşayan her Türk vatandaşı birleştirici ve bütünleştirici Atatürk milliyetçiliği içindeki yerini bulmuştur.

2- Devlet kadrolarına sızmış aşırı uçlara mensup kimselerin ideolojik amaçlı dernek ve kuruluşlarla birleşerek yürüttükleri faaliyetler önlenmelidir. Devlet kadrolarına sızmış bu kimselerin halk üzerindeki baskılarına son verilmelidir. Derneklerin tahakkümü altındaki bakanlıklardaki kadrolar mutlaka arındırılmalıdır.

3- 141-142'nin değiştirilmesinden vazgeçilmeli, devletin güvenliğinin sağlanmasıyla ilgili Anayasa hükümleri askıya alınmamalıdır.

4- Karma ekonomiden sapılmamalı, dış kredi temini için temaslar yoğunlaştırılmalıdır.

5- Dış ilişkiler gerçekçi yaklaşımlarla yeniden tanzim edilmelidir.

6- Yolsuzluklar tamamen önlenmelidir.

Ecevit altıların tüm dayatmalarına boyun eğdi

TESLİM BELGESİ

1- Bakanlar Kurulu, bölücü akımları etkisiz bırakmayı başta gelen ödevi saymaktadır ve Atatürk milliyetçiliğine sımsıkı sarılmak gereğinde birleşmektedir. Bölücü akımlara alet olan kişilere, derneklere ve başka kuruluşlara karşı en etkin yasal önlemler alınacaktır.

2- Kamu yönetimini ideolojik amaçlarına alet etmek isteyen görevliler ve kuruluşlar karşısında gerekli yasal önlemler tereddütsüz uygulanacaktır.

3- Ecevit'in, 141-142. maddelerin değiştirilmesi girişiminin hükümetle ilişkisinin bulunmadığını belirttiği basında açıklandı. Bununla birlikte hükümet bildirisinde, "güvenlik önlemleri konusunda devletin bütün gücünü ve olanaklarını seferber etme kararında olduğu" vurgulandı.

4- Ekonomiyi güçlendirme programı Bakanlar Kurulu'nun tam bir anlayış birliği ve dayanışması içinde uygulanmaktadır. Bu çabaların dış kredilerle de desteklenmesi olasılığı artmıştır.

5- Hükümet, izlediği dış politikanın ve dengeli dış ekonomik ilişkilerin, dünya ve bölge barışına Türkiye'nin katkı olanaklarını artırdığı kanısındadır.

6- Her türlü yolsuzluk iddia ve ihbarı gereken titizlikle değerlendirilmesinde sonuç verici çalışmaların hızlandırılması kararlaştırılmıştır.

Dış politikada emperyalizm direksiyonbaşında

Altıların gerici muhtırasıyla birlikte hükümetin dış politikasına emperyalizmin Ortadoğu'daki çıkarları doğrultusunda kesin bir yön vermek için de sistemli bir yönlendirme başladı.

ABD'nin Türkiye üzerindeki hesapları, CIA Başkanı Amiral Stanford Turner'ın, İran'daki dinleme üslerinin kapanmasıyla doğan açığın ancak 5 yılda kapanabileceğini ilan etmesiyle dolaylı olarak açıklandı. Bu açıklamanın birinci amacı SALT-2 anlaşmasının onaylanmasını engellemekse, ikinci amacı da ABD'nin bölgede yeni dayanak noktaları elde etmesi gereğinin vurgulanmasıydı. Turner'dan sonra ABD Savunma Bakanı Brown sözü edilen 5 yılın, "bazı tedbirlerle 1 yıla indirilebileceğini" ekledi. Bu "bazı tedbirlerin" arkasında, özellikle Diyarbakır ve Sinop'taki dinleme üslerinin yeni elektronik cihazlarla donatılması yatıyordu.

Türkiye'nin Ortadoğu'daki yeni işlevi doğrultusunda hükümeti yönlendirmeye çalışan gerici güçler CHP içinde de etkili yandaşlar buldu. Hürriyet'in CHP'li yazarı Haluk Ulman geçen Salı günü, Batı'nın Ecevit hükümetinden neden hâlâ kuşku duyduğunu açık seçik anlatıyor ve bu kuşkunun silinmesi için zorunlu önlemleri öğütlüyordu. AET ile ilişkilerin dondurulmasından vazgeçilmeliydi. NATO'nun Sovyetler Birliği'nin SS-20 füzelerine karşı geliştirdiği öne sürülen güdümlü füzelerle Pershig füzelerinin Türkiye'ye yerleştirilmesine izin verilmeliydi. Bu, özellikle F. Almanya'nın vaçgeçemeyeceği bir istemdi.

F. Alman SPD Dışişleri sözcüsü Peter Corterier, Çarşamba günü Bonn'da yayınlanan yazısında, Türkiye'nin Yunanistan'ın NATO'ya dönüşünü geciktirerek blokun güney kanadının güçlendirilmesine engel olmamasını istiyordu.

Geçen Salı günü AFP'nin bir haberi de, Türkiye'nin İran'a karşı Irak'ı yönlendirmek için bir aracı yapılması istemini dile getiriyordu. Habere göre Irak, İran'da Kürt hareketinin gelişmesinden ve Humeyni yönetiminin politikasından kaygı duyuyor, bu kaygısını gidermek için Türkiye ile işbirliğine yöneliyordu.

Gericiliğin maocu kolunun başı Perinçek de 17 Nisan tarihli yazısında, Türkiye ile İran ve Irak arasında geliştirilecek işbirliğinin sadece ve sadece Sovyetler Birliğini hedef alması için fetva veriyordu.

Altıların emperyalizmin piyonu olarak öncülük ettikleri bu kampanya, tüm yurtsever güçlerin önündeki görevlerin daha da ağırlaştığının bir kanıtıdır.

Türkiye'nin Ortadoğu'daki bekçilik işlevi gündemde

Tüm demokratik güçlerin talebi

Sıkıyönetime son verilmelidir

Dört aydır yürürlükte olan sıkıyönetimin uzatılma süresi 26 Nisan'da sona eriyor. Milli Güvenlik Kurulu'nun 24 Nisan'daki toplantısından sonra yapacağı istemi üzerine hükümetin sıkıyönetimin iki ay daha uzatılması önerisinde bulunması ve bu önerinin TBMM'nin birleşik oturumunda oylanması bekleniyor.

İlan edildiği günden beri asıl olarak demokratik güçlerin üzerine çevrilen, işçi ve emekçi kitlelerin demokratik hak ve özgürlüklerine sınırlamalar getiren sıkıyönetimin, bu kez gerekçesinin ve kapsamının da genişletilmesi söz konusudur. Sıkıyönetımin gerekçesinin "Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmezliğini koruma" unsuruyla genişletilmesi ve bazı Doğu ve Güneydoğu illerinin de sıkıyönetimin kapsamı içine alınması, gerici güçlerin, sıkıyönetimi bütünüyle demokratik güçlere karşı bir saldırı aracı olarak kullanma planlarının perçekleşmesi olacaktır.

Sıkıyönetim süresinin uzatılması konusu, bugünkü koşullarda 1 Mayıs 1979'un 1 Mayıs alanında kutlanmasını önleme girişimleriyle içiçe geçmiştir. Ecevit hükümetinin 1 Mayıs 1979'un kutlanması kendisini hiç ilgilendirmeyen bir konuymuş gibi bir tutumu son ana kadar sürdürmesi, 1 Mayıs'ın kutlanmasını engelleme girişimlerinin sorumluluğunu sıkıyönetime devrederek meşru ve haklı gösterme çabasının kanıtıdır.

Sıkıyönetimin yeniden uzatılması isteminin Ecevit hükümetine bir kez daha dayatılabilmiş olması, bugüne kadar sıkıyönetimin demokratik güçleri üzerine çevrilmesine karşı seyirci kalan, hatta bunu onaylayan hükümetin tutumunun doğal bir sonucudur.

Gerici odakların, demokratik güçlerin karşısına gitgide ağırlaşan bir sıkıyönetim dayatmasıyla çıkabilmelerinin yeni gerekçelerinin ortadan kaldırılması da, ancak sıkıyönetime ivedilikle son verilmesiyle mümkündür. Sıkıyönetime son verilerek faşist terör odaklarına karşı kesin ve etkili önlemlerin uygulanması, tüm demokratik güçlerin ortak talebidir.

Alp ve Akova'nın ilk önerilerinde DPT ve Maliye Bakanlığı'nın temizlenmesi isteniyordu.

Altıların gönüllü başdanışmanı Aydınlık

Geniş tabanlı bir hükümete uzun süredir çanak tutan Aydınlık, altıların muhtırasından sonra Metin Toker'le birlikte, "artık sıra yeni hükümet formüllerine gelmiştir" diye tezahürata başladı.

Altı bağımsız bakanın açıklamasından sonra, bağımsız bakanları gerici bir hükümetin kuruluşuna davet etmek için bir kampanya başlatıldı.

Bu kampanyanın başını çekenler arasında, Pekin'in yerli kuklası maocu "Aydınlık" gazetesi yer alıyordu. Aydınlık, altı bağımsız bakanın, hükümeti emperyalizmin ve gericiliğin kesin denetimi altına almayı amaçlayan açıklamasını alkışla karşıladıktan sonra, sonu ancak yeni bir hükümetin kurulmasıyla gelebilecek bir "hükümet bunalımı"nın başlangıcını ilan ediyordu. Hükümetin 17,5 saat süren toplantısı sona ermeden önce yayınlanan Aydınlık, toplantıda bir anlaşmaya varılsa bile, artık hükümetin fiilen sona erdiğini öne sürüyor ve yeni bir hükümet alternatifinin kaçınılmaz hale geldiğini ortaya atıyordu.

Ecevit'in bağımsızların dayatmalarını bütünüyle kabul etmesi de Aydınlık'ı tatmin etmedi. Aydınlık'a göre, hükümet içindeki anlaşmazlığın ekonomik önlemlere ilişkin yönü hâlâ sonuçlandırılmamıştı. Bu durumda "hükümet bunalımı" sonuçlanmış değildi ve sonuç yakın zamanda belli olacaktı. Aydınlık'ın dilinin altındaki bakla, hükümet altıların ekonomik önlemler konusundaki kesin teslimiyet istemini kabul etmezse, altıların artık hükümetten çekilmesinin kaçınılmaz olduğuydu.

Aydınlık'ın, Ecevit hükümetinin düşürülmesi ve açıkça gerici bir hükümetin kuruluşu için tempo tutuşunun en açık belirtisi, Perinçek'in Perşembe günkü başyazısıydı. Perinçek, Ecevit hükümetinin bugünkü durumunu hiç çekinmeden "Sovyetler Birliği'yle cilveleşmesine" bağlıyor ve altı bağımsız bakanın açıklamasını bu gerekçeyle düpedüz destekliyordu. Perinçek'e göre, "Ecevit hükümetinin ülkemizi fırtınaların içinden esenliğe ulaştırması artık beklenemezdi" ve gericiliğin dayatmalarını yerine getirecek "güçlü bir hükümete" ihtiyaç vardı. Aydınlık'ın aynı sayısında Aydın Yalçın'ın CHP-AP koalisyonu için Ecevit'e gönderdiği açık mektup manşet yanında yer alıyordu.

Geniş tabanlı bir hükümete uzun süredir çanak tutan Aydınlık'ın, altı bağımsız bakanın açıklamasından sonra, tıpkı Metin Toker'ler gibi, "artık sıra yeni hükümet formüllerinin aranmasına gelmiştir" diye tezahürata başlaması şaşırtıcı değildir. Türkiye'de faşist odakların yanında gerici güçlerin en başında yer alan maoculuk, gerici bir hükümetin kurulmasıyla birlikte işçi sınıfının politik hareketinin, demokratik toplumsal muhalefetin gitgide ağırlaşan bir baskı altına alınmasından medet ummaktadır. Çünkü altıların anahtarını kuran CIA ve işbirlikçileri bunu istemektedir. ●

Altıların öyküsü

Ödün hükümetine karşı gericiligin piyon hamlesi

Dıblan, gerici muhtıranın uygulanması için sermayenin ekonomik gerekçesini açıkladı

Altı bağımsız bakanın, hükümeti "ciddi biçimde uyarma" gerekçesiyle hazırladığı deklarasyon 14 Nisan Cumartesi günü öğle saatlerinde açıklandı. Cumartesi sabahı son kez redakte edilen bildirinin doğuşu önceki hafta ortasına kadar uzanıyordu. Gerici altıların başını çeken Orhan Alp ve Enver Akova önceki hafta Oğuz Atalay'la görüşerek görüşlerinin Başbakan'a iletilmesini istediler. Atalay, iki bakanın önerilerini 8 maddelik yazılı bir metin halinde CHP Genel Sekreteri Üstündağ aracılığıyla Başbakan'a iletti. Yazılı önerilerin ağırlık noktası Bayındırlık Bakanı Elçi'nin görevden alınması ile DPT ve Maliye Bakanlığı'nın ilerici unsurlardan temizlenmesiydi. Üstündağ da 8 maddelik önerilerin bir bölümünün CHP Kurultay'ından sonrasına ertelenmesini istedi ve bu öneri uygun görüldü.

Ne var ki Alp ve Akova bunu yeterli görmediler. Altıları oluşturan diğer bakanlarla yaptıkları bir toplantıda "muhtıra"nın hazırlanmasını sağladılar. Bu arada Oğuz Atalay'ın Elçi'den görevden ayrılmasını istediği, Elçi'nin de bu isteği kabul ettiği bildiriliyordu. Öte yandan Hilmi İşgüzar'ın da daha sonra Devlet Bakanlığı'na getirilmesinden söz ediliyordu. Bu gelişmeler, Ecevit'in ve CHP yönetiminin gerici muhtıradan tümüyle habersiz olmadıklarına ilişkin yorumları da somutluyordu.

Altıların, hükümete dayatmalarını açık bir muhtıra biçimine dönüştürmeleri, Ecevit'i kamuoyu önünde açık bir taahhüde zorlama amacını taşıyordu. Hükümet içinde her an "fedakarlığa hazır" bir grubun bulunduğu ilan edilerek, hükümetin düşmesi ve yeni bir hükümet hazırlıklarının canlı tutulması da planlanıyordu.

Altıların girişiminin özellikle Feyzioğlu–Türkeş–Toker üçgeniyle bağlantısı olduğuna Ankara'nın politika kulislerinde dikkat çekiliyordu. Gerici muhtıra, özellikle Doğu ve Güneydoğu illerinde MHP'nin faaliyetlerinin açığa çıkmasından ve devlet kadrolarında MHP işgalinin zayıflamasından duyulan rahatsızlığı dile getiriyordu. Toker–Feyzioğlu ikilisi, hem altıların girişiminin "Batı dünyasının istemleriyle" eşgüdümünü sağlıyorlar, hem de yeni hükümet formüllerinin ortaya çıkmasıyla ilgili hesaplarını sürdürüyorlardı.

Demirel, altıların bildirisine, hemen bir hükümet değişikliğine yol açmayacağını, buna olanak verse bile yeni hükümet formüllerinin kendi Başbakanlığına yeterli olmayacağını değerlendirerek tepki gösterdi. Ne var ki AP çevrelerinin politikası, gerici altılarla hükümet arasında bir anlaşmanın sağlanmasını önleme ve altıları, istemlerinin hükümet tarafından yerine getirilemeyeceğine inandırma yönündendi.

AP'ye yön veren büyük sermaye çevrelerinde, gerici altıların kopuşunun geniş tabanlı bir koalisyonun yolunu açmasını sağlama yönünde de bir çaba kendisini gösteriyordu. Bu çaba, hiç kuşkusuz kontenjan senatörlüğü makamından Türkiye'yi yönetme sevdasında olan Çelebi'lerce de destekleniyordu. Gerici altıların çıkışını diri tutma kampanyasına Metin Toker ve Hüsametin Çelebi ile birlikte, onlarla dirsek temasını eksik etmeyen Türkeş de katılıyordu.

Bu arada yeni bir MC olmasa bile, MHP'nin dışardan desteklediği bir MC kopyasının hazırlıklarının sürdürüldüğü haberleri de Ankara kulislerinde dolaşmaya başladı. Bu haberlere göre CHP'den bazı milletvekillerine çengel atılmıştı ve tabanını yitirmenin paniği içindeki MSP'nin de böyle bir formüle yanaşacağı hesaplanıyordu. Edinilen bilgilere göre gerici altıların bildirisinden hemen sonra bazı CHP milletvekilleri ziyaret edilmişti ve CHP Genel Merkezi'nin de durumdan haberi vardı. CHP milletvekilleri üzerinde tezgahlanan pazarlıklar, CHP'nin ilçe kongrelerinin "aşırı sol" tarafından ele geçirildiği söylentileriyle destekleniyordu.

Kısacası altıların gerici muhtırası, emperyalizmin ve gericiliğin CHP'nin ödün hükümetini tam teslim almak, özellikle "Amerikanizm" politikasını empoze etmek, bu arada yeni hükümet formüllerine giden yolları diri tutmak için öne sürdükleri bir "piyon" hareketiydi. Bu arada CHP'nin bir bütün olarak antikomünist bir doğrultuya tümüyle çekilmesi, CHP'nin de hükümetle birlikte teslim alınması planlanıyordu. Ve Ecevit hükümeti bu "piyon hamlesi" karşısında bütün partiyi teslim etmeye hazırlanıyordu.

23 Nisan

Çocuklar için bağımsız bir Türkiye

"23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı" kutlandı..

Burjuvazinin bu 23 Nisan'da da önceki yıllardan farklı bir tutumu olmadı. 1979'un Dünya Çocuk Yılı olması fırsatıyla, belki biraz daha fazla üzerinde durmak zorunda kaldı. Ve her zamanki gibi, 23 Nisan'ı gerçek içeriğinden soyutlamaya, anlamını saptırmaya, ulusal bağımsızlığın simgesi bu günün içini boşaltmaya çalıştı.

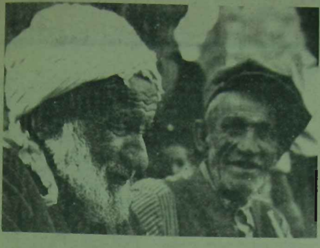
23 Nisan bilimsel sosyalist hareket için değerlendirilmesi önem taşıyan bir gün. Bu gün, ülkemizin ulusal bağımsızlığının politik ifadesini bulduğu ve bunu bütün dünyaya ilan ettiği gün. 23 Nisan 1923'ten bu yana, ülkemizi emperyalizme her geçen gün biraz daha bağımlı kılan burjuvaziye karşı, bağımsızlığın onurunu yalnızca işçi sınıfı ve onun politik hareketi korudu. Bağımsızlık onurunu yalnızca bu güçler yaşattı.

23 Nisan, kapitalist dünyada çocuklar için bayram yapılan tek ülke olma özelliğini de kazandırdı ülkemize. Ne var ki, burjuvazi bunun kazandıracağı saygınlığı da ayaklar altına aldı. Öteden beri yapılan istatistikler, rakamlara dayanan verilerle, ülkemizdeki milyonlarca çocuğun nasıl en elverişsiz koşullarda "yaşamaya çalıştığı" üzerinde durulur. Bunlar burjuvazinin utanç belgeleridir.

1979 Dünya Çocuk Yılı'nda Türkiye çocuklar için bayram yapan tek ülke... Bilimsel sosyalistler ulusal bağımsızlığın çocuklar için önemini ve anlamını iyi biliyorlar ve bunu en iyi biçimde değerlendiriyorlar. Çocuklar yarınları ellerinde tutuyorlar... Yarınları çocuklar için kazanmanın mücadelesini işçi sınıfı veriyor. İşçi sınıfı bağımsız, demokratik bir Türkiye, aydınlık bir gelecek, savaşın, sömürünün olmadığı yeni bir dünya vaadediyor çocuklara.

Barış içinde, çocukların özgürce gelişebileceği bir dünyanın savaşçısı bilimsel sosyalist hareket, "23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı"nı bu düşüncelerle kutluyor. 23 Nisan'ı kutlama hakkı, yalnızca işçi sınıfının!

"Bölücülük" kampanyası

Şovenizm için hücum borusu

"Bölücülük tehlikesi" üzerine başlatılan kampanya, altı gerici bağımsız bakanın muhtırasından sonra daha da hızlanarak sürdürüldü. Muhtıranın kendisi bu kampanyayla sıkı sıkıya bağıntılıydı ve şovenizmin yaygın bir biçimde körüklenmesi için bir işaret niteliğindeydi.

"Bölücülük tehlikesi" kampanyasının başını, yeni hükümet formüllerinin reklamı işlevini de üstlenmiş bulunan Hürriyet çekiyordu. Gazetenin 17 Nisan tarihli sayısında Talat Polat imzasıyla yayınlanan yazıda "Doğu'nun bir silah deposu" haline geldiği ilan ediliyordu. Önceki hafta AP ajansının bir haberinde, Doğu Anadolu'ya yurt dışından silah sokulduğu haberlerinin MİT'ten kaynaklandığının belirtilmiş olması, Hürriyet'in iddialarının da kaynağını açığa vuruyordu.

Hürriyet'in yayını, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki "bölücülük tehlikesi"nin ve sözde "silahlanmanın", Sovyetler Birliği'nin kışkırtmalarından ve desteğinden güç aldığını sözümona kanıtlamaya yönelikti. Gazetenin Perşembe günkü sayısında Ülkü Arman imzasıyla, "Moskova'nın, kendi yanlısı Talabani aracılığıyla İran-Irak—Türkiye üçgeninde bir Kürt devleti kurup, bu sıçrama tahtasını bölgeye hakim olmak için kullanmak istediği, bunun için de Talabani'yi silahlandırmak dahil her türlü çabayı gösterdiği" yalanı ortaya atılıyordu.

Hürriyet, gerici altıların sözcüsü Karaaslan'ın da hoparlörlüğünü üstlendi. Karaaslan gazeteye verdiği demecinde, gerici muhtırada gizli olan sıkıyönetimin genişletilmesi talebini açıkça dile getirdi. Karaaslan, ayrıca devlet kadrolarında başlatılmak istenen temizlik operasyonunu da yine Doğu'daki "bölücü" faaliyetlerle bağlama çabasını açığa vuruyordu.

"Bölücülük tehlikesi" korkutmacasını yoğun bir anti-sovyetizmle birleştirerek, emekçi kitleleri sindirip ve antidemokratik uygulamalara razı etmek ve emperyalizmin bölgedeki bekçiliği işlevini meşru göstermek amacıyla sürdürülen kampanyada Aydınlık da değişmez yerini aldı. Aydınlık'tan Doğan Yurdakul, perşembe günkü yazısında, geçen Haziran'da sınır bölgelerinde Irak'lı yurtsever Kürt hareketi mensuplarının tuzağa düşürülmesini hatırlattıktan sonra, bunu bile yetersiz görerek sözde "Sovyet yıkıcılığına hoşgörü gösterildiğinden" söz ediyordu. Hürriyet ve Tercüman patronlarının ürettiği sözde "kanıtlara" birer malzeme olarak sarılan Yurdakul, altıların sözcüsü Karaaslan'a da alkış tutmaktan çekinmiyordu.

Yeniden alevlendirilen "bölücülük tehlikesi" propogandası karşısında, kendisini ilerici sayan tüm kişi ve yayın organları, demokratlığın asgari gereklerini gözetmek zorundadırlar. Geçen Perşembe günü Cumhuriyet gazetesinde "Sıkıyönetim ve Doğu" başlıklı yazıda da görüldüğü gibi, sıkıyönetimin yeni illere genişletilmesini salt bir "seçim kaygısı" açısından değerlendirmeye çalışmak, bu arada resmi ideolojinin yasaklama ve sınırlamalarına dört elle sarılmak, gericiliğin demokratik güçleri bölme oyuna gelmek olacaktır. Şovenizme çalınan hücum borusunu "Ulusal birlik" gerekçesiyle haklı göstermenin faturasını, tüm demokratik güçler birlikte ödemek zorunda kalacaklardır.

TİP ÜYESİ YAŞAR DİRGEN TARSUS'TA FAŞİSTLER TARAFINDAN KATLEDİLDİ

Geçtiğimiz hafta Salı günü, faşistlerin muayenehanesine saldırdığı Türkiye İşçi Partisi üyesi Yaşar Dirgen öldü. 1971 öncesi TİP Tarsus İlçe Başkanı olan Yaşar Dirgen 1975'ten sonra da Partili mücadelesini sürdürmüştü. Oğlunu ve yakın çevresini de mücadeleye katan Dirgen faşistlerin boy hedefi haline gelmişti. Tarsus'ta terörlerini sürdürme çabası içinde olan faşistler diş teknisyeni olan Dirgen'in muayenehanesine saldırarak onu 16 kurşunla yaraladılar. Hastaneye kaldırılan Yaşar Dirgen aldığı yaralar sonucunda yaşamını yitirdi.

Yaşar Dirgen'in cenaze töreni Türkiye İşçi Partisi tarafından düzenlendi. Binlerce kişinin katıldığı tören Tarsus'ta antifaşist bir gösteri oldu. Halkın da etkin katılımıyla yapılan tören, ilerici demokrat güçlerin faşizme karşı nefretini bir kez daha pekiştirdi.

NOT...

FERHAT GÜN

6'dan 66'ya

Hükümetin altı üyesinin yayınladıkları ortak bildiride belirtilen konular, Bakanlar Kurulunda görüşülürken Sanayi ve Teknoloji Bakanı Orhan Alp şunları söylüyor:

"— Sosyalist ülkelerle, İslam ülkeleriyle kurulacak ekonomik, ticari ilişkilerden sonuç alamayız, bunlar boş şeyler. Biz batıya bakalım, Amerika'ya bakalım ve güven verelim..."

Uzun sözün kısası, işte sorun!..

Aslında 6'ların romörklüğünü yapan Amerikan sempatizanı ve Koç grubunun naçiz temsilcisi Orhan Alp'ın gazetelere yansımayan bu sözleri hareketin özünü pek açık biçimde ele veriyor...

Bunun ötesinde;

- o Türkiye devletinin, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüymüş,
- o Adam kayırma ve partizanlıkmış,
- o 141 ve 142. maddelermiş,
- o Devletin güvenliğiymiş,
- o Yolsuzlukların önlenmesiymiş...

Hepsi, Orhan Alp'in açığa vurduğu asıl amaçla anlam kazanmaktadır.

"Türkiye devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü" edebiyatında bu iktidarın MC'den geri kalır yanı nedir?

Adam kayırma ve partizanlığa gelince, özellikle bu 6'lar ve bazı bağımsızların devlet kadrolarına AP ve MHP militanı almaya devam ettiklerini bilmeyen mi vardır? Ve de, CHP'li bakanların, MC dönemlerinde tıka-basa doldurulan kadrolarda, adam öldürmek dahil her türlü herzeyi yemiş faşist militanları tutmakta ısrar gösterdiklerini görmeyen, duymayan mı kalmıştır?

Yolsuzlukların önlenmesi!

6 tane bakan çıkıyor, kendi hükümetlerini suçluyorlar. Güler misiniz, ağlar mısınız? Başka seçeneğiniz yoksa tabii!

Geriye 141 ve 142 kalıyor. Ecevit diyor ki, "Bizim böyle bir taahhüdümüz var ama, aramızda siz olduğunuz için biliyorsunuz, bu konuda hiçbir girişimimiz yok..."

6'lar bilmiyorlar mı CHP'yi ve 141-142 ticaretini...

Bırakın, CHP'nin 141 ve 142'nin kaldırılması yanlısı olduğunu, yarından tezi yok, millet meclisi grubunda, senato grubunda, haydi ortak grubu da ihmal etmeyelim kendi içinde CHP, 141-142 oylaması yaptırsa, kaç kişi "kaldırılmalı" oyu kullanır?

6'lar mı, seçimden seçime, CHP'ye siyasi dolandırıcılık malzemesini çok gören? 6'lar mı, habis CHP'li kalemlerin rızkını kesmek isteyen?

Kaleme alınış biçimini bilemeyiz ama Feyzioğlu-Toker ruhuyla ifadesini bulan bildirinin "çıkart baklayı ağzından" dedirten bölümüdür önemli olan. Bakın ne deniyor bu bölümde:

"— Ekonomik darboğazdan çıkmak için eldeki imkanlar değerlendirilmek suretiyle acele olarak dış kredi temin edilmelidir..."

Eldeki imkanlar nedir? Emperyalist-kapitalist sisteme biraz daha yamanmak biraz daha "eller yukarı" olmak!

Devam edelim:

"— Bu maksatla dış ülkelerle olan temaslar yoğunlaştırılmalıdır..."

Dış ülkelerle temaslar nedir? Amerikan patronajına eğilmek.

Ve bildirinin açıklığı ve saçıklığı için teşekkür edilmesi gereken kısmı da şudur:

"— Dünyada hiçbir ülkenin kendi yağıyla kavrulamayacağı gözönünde tutulmalıdır..."

Hanidir, kabalığından olacak terkedilen "kucak" edebiyatının hortlaması! Nedir o:

"— Artık dünyada ayakta durulacak yer yok. Ya orası, ya burası. Rusya olamayacağına göre Amerika. Buyrunuz oturalım.."

Turhan Feyzioğlu'nun ilk günden bildiriye balıklama atlaması nedensiz değil. Türkeş'in "Hayırlı bir başlangıç, kendilerini tebrik ederim" demesi boşuna değil. Ya, Amerika ve onun belli başlı kurumlarıyla içli dışlı Metin Toker'in "Bundan sonra yeni hükümet formülü arama dönemi gelmiştir" demesine ne buyurulur?

• • •

6'lar bildirisinin yazılışından çok, bildirinin açıklanmasında yapılan zamanlama da ilginçtir ve en az özü kadar bu yönü de önemlidir.

Niçin 1 Mayıs'tan önce?

Niçin Sıkıyönetimin ikinci dilim iki ay uzatılma süresinin son günlerinde?

Niçin Dışişleri Bakanı Gündüz Ökçün'ün İran'a planlanan gezisinden önce?

Niçin Genel Kurmay Başkanının Irak gezisi sırasında ve Başbakan Yardımcısı Hikmet Çetin'in gene Irak gezisi öncesinde?

Resmi açıklamalarda barajların dolu olduğu bildiriliyor. Sovyetler Birliği'nden enerji alımının bu ayın sonunda başlayacağı, mahsulün bu yıl iyi bir düzeyde olacağı tahmin ediliyor.

Bu arada, bir cinayet sanığı, ölüm emrinin eski "devlet bakanı" MHP'li Sadi Somuncuoğlu tarafından kendilerine verildiğini söylüyor. Siyasal kılıfta bir cinayet şebekesinin bohçası yama tutmuyor. Bu bildiri imzalanıyor.

Ve CHP kurultayı yaklaşıyor...

• • •

Ve bu sarsıntı ve gırtlağa sarılan bu el, emperyalizmin ekonomik, politik ve askeri boyunduruğuna biraz daha boyun uzatmaya itirazı olmayan CHP'ye reva görülüyor. Bu muamele, 1978'de büyük sermayeye, kendilerinin ifadeleriyle "ürkütecek" kadar kârlı bir yıl yaşatan CHP'ye reva görülüyor.

Niçin?

Sınır tanımayan bir hokkabazlıkla borsada "sol" muamelesi gördürülen CHP'nin kitlesel desteğinin tahrip edilmesi, CHP'nin şahsında Türkiye'nin sol ufkunu karartıp, -ki bu konuda habis CHP'li "sol" kalemlerin de sermayeye derin hizmetlerini inkar etmemek gerekir- umutsuz, kırgın, küskün kitlelerin talep ve özlemlerinin tersine yoğunlaştırılması için...

Dıştan emperyalist güçlerin, içten tekelleşen büyük sermaye güçlerinin azgın baskısı altında Türkiye'yi faşist prangaya vurmak için.

Ekonomi politiğiyle büyük sermayeyi azgınlaştıran CHP'nin Çalışma Bakanının geçen hafta söylediklerine bakın:

"— Sermaye demokratikleşmelidir.."

Kafasıyla bağırsağı yer değiştiren sermayenin bir "bu"su eksikti!..

6'lar derken 66'ya gelmek de buna denir...

1 MAYIS'TA 1

İşçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü 1 Mayıs üç yıldır İstanbul'da 1 Mayıs Alanı'nda görkemli bir biçimde kutlanıyor. Hatırlanacağı gibi işçi sınıfımızın birlik ve dayanışma gününün görkemli bir biçimde kutlanmasına gölge düşürmek isteyen gizli faşist iktidar odağı tarafından başvurulan tertiplerin sonucunda 1 Mayıs kana bulanmış, ancak buna karşın ertesi yıl işçi sınıfımız ve tüm demokratik güçler gene 1 Mayıs alanında yerini almıştı. 1 Mayıs bir kez daha görkemli bir biçimde kutlanmış bu uluslararası günün kutlanmasının vazgeçilmezliği kadar, en görkemli bir biçimde kutlanmasına ilişkin olarak ortaya çıkan gelişmeler, işçi sınıfımızın uluslararası birlik ve dayanışma gününün "sıradan" bir gün olarak gösterilerek görkemli bir biçimde kutlanılmasının engellenmesi yolunda çeşitli girişimlerin varlığını ortaya çıkarttı. Her geçen gün yeni "uzlaşma" kapılarını açık tutarak iktidar olabileceğini düşünen CHP ağırlıklı hükümetçe başlatılan bu girişimler, büyük sermayenin işçi sınıfımızın uluslararası birlik ve dayanışma gününün "sıradan" bir gün olarak kutlanmasının yollarını açma hesaplarıyla denk düşüyor, işçi sınıfımıza İstanbul 1 Mayıs Alanı dışında sayısız "kutlama" yeri gösteriliyordu. Bunu DİSK'in 1 Mayıs'ı İstanbul, 1 Mayıs Alanı dışında kutlamaya hazırlandığı yolunda başlatılan söylentiler izliyordu.

Bu söylentilerin yaygınlaştırılması ve engelleme girişimlerinin sürmesi üzerine DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk Petrol ve Kimya Sanayi İşçileri Sendikası 6. Genel Kurulu'nda 1 Mayıs'a ilişkin olarak şu açıklamayı yaptı:

"Basında 1 Mayıs'ın bu yıl kutlanmayacağı ya da İstanbul dışındaki yerlerde kutlanacağına ilişkin düzmece haberler çıkmaktadır.

"Amaç bellidir. DİSK'in öncülüğünde kitlesel olarak kutlanan ve önümüzdeki yıllarda ülkenin dört bir yanında aynı kitlesellikle kutlanma potansiyeli taşıyan 1 Mayıs kutlamaları önlenmek istenmektedir.

"1977 1 Mayıs'ında 36 yurttaşımızın öldürülmesi gelecek 1 Mayısların önlenmesine yönelik korku ve sindirme politikasının bir parçasıydı. Nitekim 1978 1 Mayısına gelinirken, tüm faşist, gerici güçler, tüm burjuva basını hep bir ağızdan 1 Mayısın kutlanmasını engellemek amacıyla saldırıya geçtiler. İşçilerin ve emekçilerin yağma ve talan yapacaklarını öne sürdüler. Ardından resmi makamlar 1 Mayıs Alanı'nın verilmeyeceğini bildirdiler.

"Ancak kararlılığımız tüm bu engelleri aştı. 1 Mayıs 1978 kitlesel bir biçimde kutlandı.

"Bu yıl önümüze çıkarılan engeller yine aynı amacın bir ürünüdür. Önümüzdeki yıllarda da benzer gerekçelerle ve benzer engellerle karşılaşacağımızı çok iyi biliyoruz.

"Bugün ülkelerin büyük bir çoğunluğunda 1 Mayıslar işçi örgütlerinin öncülüğünde kutlanmaktadır. *1 Mayıslara konan yasak zinciri 1976 yılında DİSK'in öncülüğünde kırılmıştır.* DİSK, 1 Mayısı 1977 ve 1978'i de aynı biçimde kitlesel olarak kutlamıştır. Bugünlerde ayrıca 1 Mayısın kitleselliğini yoketmek, işçileri uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma gününde parçalanmış küçük gruplar halinde göstermek için her yol denenebilir. 1 Mayısların kitleselliğine gölge düşürecek dar grupçu anlayışta olanlar tüm dünyadaki geçmiş hatalardan gerekli dersleri çıkarmalıdırlar.

"Buradan tekrar söylüyorum: *DİSK, 1 Mayıs 1979'u yalnızca İstanbul'da, 1 Mayıs Alanı'nda kutlayacaktır.* Türkiye'de başka hiç bir yerde DİSK 1 Mayıs kutlaması yapmayacak ve DİSK'in üyeleri 1 Mayıs Alanı'ndaki kutlamaya katılacaklardır.

"1 Mayıslar izinle kutlanacak günlerden değildir."

Bu arada DİSK tarafından İstanbul Valiliği'ne DİSK tarafından bir yazı gönderilerek 1 Mayıs'ın kutlanmasının DİSK'in Genel Kurul kararı hatırlatıldı. DİSK'in 1 Mayıs'ı, 1 Mayıs Alanı'nda kutlamaya kararlı olduğu belirtildi: "1 Mayıs 1979'un Taksim Alanı'nda kutlanması, yalnızca işçilerin, emekçilerin değil, tüm demokratların, ilericilerin, yurtseverlerin en temel istemidir. Üç yıldan bu yana anlamına uygun bir biçimde yığınsal ve görkemli olarak kutlanan 1 Mayıs, 1979 yılında da DİSK'in geleneğine uygun olarak Taksim Alanı'nda mutlaka kutlanacaktır. Bu bakımdan 26 Mart 1979 tarihli başvurumuzun bu çerçeve içinde değerlendirilmesini ve Taksim alanının 1 Mayıs kutlaması için ayrılmasını dileriz."

Oleyis Sendikası Marmara Şube Genel Kurulu'nda bir konuşma yapan DİSK Genel Sekreteri Fehmi Işıklar şunları söyledi: "Son olarak, 1 Mayıs 1979'un 1 Mayıs Alanı'nda kutlanmasına izin verilemeyeceği söylenmiştir. 1 Mayıs, işçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günüdür. Tüm dünya işçilerinin bayramıdır. DİSK'e bağlı sendikalar bu bayramı 1 Mayıs Alanı'nda kutlayacaktır. Sayın Başbakan 1977 yılında kendisine Taksim Alanı'nı vermeyenlere "Ben eşimle birlikte Taksim Alanı'na giderek konuşmamı yapacağım' demiş ve toplantısını yapmıştır. Sayın Başbakan'dan 1979 yılında da bu tavrı göstermesini istiyoruz." Fehmi Işıklar aynı Genel Kurul'da yaptığı konuşmayı şu sözlerle sürdürdü: "Türk işçi sınıfı, 'Ben eşimle birlikte Taksim'e gelir konuşurum" diyen Başbakan'dan korkak mıdır? Asla değil. 1 Mayıs 1979, 1 Mayıs Alanı'nda kutlanacaktır. Hepimizi hapsetsinler, hapsetsinler ki o zaman Türkiye ne oluyor görsünler."

17 Nisan günü toplanan DİSK Başkanlar Konseyi ise 1 Mayıs toplantısını gündemine alarak görüştü ve oy birliği ile şu açıklamayı yaptı:"

"1 Mayıs işçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günüdür. Türkiye işçi sınıfının 1 Mayısları yaşatan köklü bir geleneği vardır. İşçi sınıfımız 1920'lerde 1 Mayıs'ı en coşkulu biçimlerde kutlamıştır. 1 Mayıs'lara daha sonra konan yasak zinciri ise DİSK in öncülüğünde 1976 yılında kırılmıştır. 1976, 1977 ve 1978 yıllarında başta işçi sınıfımız olmak üzere emekçiler DİSK'in öncülüğünde 1 Mayıs'ı 1 Mayıs Alanı'nda kitlesel ve görkemli bir biçimde kutlamışlardır.

"1 Mayıs 1979'u yine 1 Mayıs Alanı'nda kutlamayı kararlaştıran DİSK BAŞKANLAR KONSEYİ, ülkemizin içinde bulunduğu somut koşullarda ekonomik-demokratik hak ve özgürlüklerimizi kullanma hakkından ödün vermeksizin, 1 Mayıs'ın İstanbul'da ve 1 Mayıs Alanı'nda kutlanmasının tarihsel ve sınıfsal bir görev olduğunu kabul eder ve DİSK dışındaki örgütlerce İstanbul dışında yapılacak kutlama girişim ve eylemlerinin teslimiyetçilik olduğunu vurgular.

"1 Mayıs kutlamasının yürüyüş ve miting olarak ele alınamayacağını, tüm dünyada kutlanan 1 Mayıs'ın işçilerin ve emekçilerin bayramı olduğunu dikkate alan DİSK BAŞKANLAR KONSEYİ, DİSK Yürütme Kurulu'nun bugüne kadar 1 Mayıs ile ilgili çalışma ve uygulamalarını onaylar.

"1 Mayıs kutlamalarını önlemeye yönelik çabaların geçmiş yıllarda olduğu gibi gelecekte de olabileceğinin bilinci içinde, DİSK BAŞKANLAR KONSEYİ, DİSK'in gücünün ve kararlılığının bu yıl da engel tanımayacağını açıklar.

"DİSK, 1 Mayıs 1979'u yalnızca İstanbul'da ve 1 Mayıs Alanı'nda kutlayacaktır. DİSK, Türkiye'den başka hiçbir yerde 1 Mayıs kutlaması yapmayacak ve DİSK'in üyeleri 1 Mayıs Alanı'ndaki kutlamaya katılacaklardır.

"DİSK Yönetimi ve bağlı sendikalarımızın başkan ve yöneticileri olarak 1 Mayıs 1979'da 1 Mayıs Alanı'nda olacağız.

"Tüm üyelerimizi, DİSK üyesi olmayan sendika ve üyelerini, 1 Mayıs 1978'de çağrılı olan demokratik kitle örgütlerini ve üyelerini, köylüleri, küçük esnaf ve zanaatkarları, öğretmenleri, avukatları, yazarları, sanatçıları, teknik elemanları, tüm kamu kesimi çalışanlarını, öğrencileri, emekten yana tüm demokratları, yurtseverleri, devrimcileri, 1 Mayıs Alanına çağırıyoruz.

"1 Mayıs'ta 1 Mayıs Alanı'nda"

DİSK tarafından 1 Mayıs kutlamaları konusunda bu açıklamalar yapılırken, DİSK'e bağlı Tekstil İşçileri Sendikası Genel Yönetim Kurulu basına 1 Mayıs'a ilişkin şu açıklamayı yaptı:

"Şu unutulmamalıdır ki, sıkıyönetim uygulamaları doğrudan Başbakan'ın sorumluluğu altında yürütülür. Son günlerdeki gelişmeler ve İstanbul Valiliği'nin tutumu da CHP'nin demokratik hak ve özgürlükleri genişletme vaadi ile temelden çelişiktir. İşçi sınıfımızın uluslararası Birlik, Dayanışma ve Mücadele günü olan 1 Mayıs'ı kutlamak hakkı hiç bir surette engellenmemelidir. 1 Mayıs Bayramı geçmiş yıllarda olduğu gibi bu yıl da İstanbul'da 1 Mayıs Alanı'nda DİSK'in öncülüğünde işçi sınıfına yaraşır görkemli bir şekilde ve kitlesel olarak kutlanacaktır."

DİSK ve ona bağlı sendikalar tarafından 1 Mayıs'ın 1 Mayıs Alanı'nda kutlanması konusunda kararlı olunduğu belirtilirken, çeşitli demokratik kitle örgütleri de bu kararlılığı paylaşan bildiriler yayınladılar. TÜTED Merkez Yürütme Kurulu tarafından yapılan açıklamada, "1 Mayıs'ta, 1 Mayıs Alanı'nda buluşalım" denilerek bu kararlılık dile getirildi ve şunlar vurgulandı:

"Bugün Türkiye'de 1 Mayıs'ı 1 Mayıs Alanı'nda kutlamak, işçiler, emekçiler için kazanılmış bir demokratik mevzilin korunması ile eşanlamlı hale gelmiştir. Ve Türkiye işçi sınıfı ve onunla amaç birliği içindeki tüm emekçiler ve demokratlar sınırlı da olsa bugün sahip bulundukları ekonomik demokratik haklarının kazanılmasında tarihi süreç içinde katkıda bulunan, bu uğurda canlarını veren tüm dünya işçileri ve emekçilerine olan saygılarını göstermek ve uluslararası işçi hareketiyle dayanışmalarını somutlamak için, bu demokratik mevzilin korunması sorumluluğunu duyuyorlar, bunda da kararlılar."

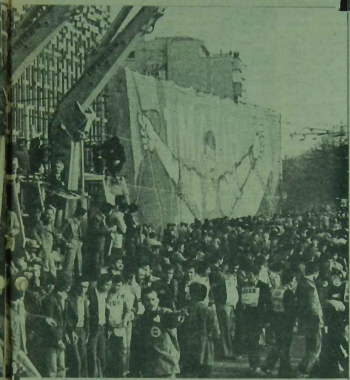
Genç — Öncü Genel Merkezi tarafından yapılan açıklamada da, Genç Öncü örgütünün 1 Mayıs Alanı'nda yerini alacağı belirtildi:

"1 Mayıs 1979, İstanbul'da, 1 Mayıs alanında kutlanılacaktır. Ülkemizin içinde bulunduğu koşullarda, faşizme yönelen adımlar karşısında bu kitlesel kutlama, işçi sınıfımızın, emekçilerin, tüm ilerici, demokrat, sosyalist kesimlerin faşizme karşı ne denli kararlı mücadele içinde olduklarının ve olacaklarının göstergesi olacaktır. Devlet kurumlarının 1 Mayıs'ı İstanbul'da kutlatmamaya yönelik girişimleri tümüyle anti-demokratiktir, çağın gerisinde kalmaktır. Bu girişimler, toplumun ve çağın gerisinde önlemler olmaları nedeniyle uygulanmaktan uzak kalacaktır.

MAYIS ALANINA

1 Mayıs'a gölge düşürülemez

DİSK ve diğer demokratik güçler kazanılmış olan hak ve özgürlüklerin ancak kağıt üzerinde kalmamakla bir anlam taşıyabileceğini belirterek, 1 Mayıs'ı 1 Mayıs alanında kutlamak üzere kararlılıklarını sürdürürken, gerici-faşist çevrelerin türlü çeşitli kışkırtmalara başvurdukları gözleniyor. Gerici ve faşist güçler 1 Mayıs gösterilerinin İstanbul'da ve 1 Mayıs meydanında yapılmaması için Ecevit ve CHP ile her türlü dayanışmayı sürdüreceklerini gösteriyorlar.

Öte yandan bir açıklama yapan Başbakan Ecevit, "Ben bu konuda DİSK'in çok çetin bir dönemde görev üstlenmiş olan ve bunu tarafsızlığa büyük özen göstererek yerine getiren Türk Silahlı Kuvvetleri'ne yardımcı olacağına güveniyorum" diyerek sorunu hükümetin dışındaymış gibi göstermeye; yapılan ve yapılacak her türlü uygulamanın sorumlusunun hükümet olduğu gerçeğini unutturmaya çalışıyor.

Bütün bunlar sürüp giderken sahneye fırlayan kendilerini ilerici sayan kimilerinin, işçi sınıfının bu uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma gününün önemini küçümsemeye yönelik çabalar içinde oldukları görülüyor.

Miliyet Gazetesi'nin "Ankara'dan" sütununda şunlar yazılıyor: "Başka bir deyişle, 1 Mayıs'ı kutlamak bir 'eylem' olmadığı gibi, bu kutlayışın özel koşullar ve durumlar dolayısıyla, bu yıl başka bir biçimde düzenlenmesini istemek de bir hakkı 'ezmek' sayılamaz. Böyle bir tartışmanın sürdürülmesi ve şu ya da bu biçimde taraflardan birinin geri çekilmesiyle sonuçlanması milyonlarca işçinin ekmeğinden ne bir dilim eksiltecek, ne de o ekmeğe bir dilim katmış olacaktır."

Bu, işçi sınıfının söke söke almış olduğu 1 Mayıs'ı, işçi sınıfının uluslararası birlik ve dayanışma gününü kullanma hakkını bu en anlamlı eylemi "sıradan" göstermeye yönelik ne ilk çabadır, ne de son olacaktır. İşçi sınıfı 1 Mayıs'ta meydanlara kazanılmış haklarını korumak için, mücadele kararlılığını dile getirmek için çıkmaktadır. İşçi sınıfı, ekmeğini kendi bileğinin gücüyle, zorlu kavgalarla almıştır. Daha iki yıl önce yitirilen 36 emekçi de ekmek kavgasında şehit düşmüşlerdir; ekmek ve özgürlük kavgasında!.

Bu talihsiz çabalara yazar Uğur Mumcu'nun da katıldığı ortaya çıkıyor. Cumhuriyet Gazetesi yazarı Mumcu, "Durum bu noktaya geldikten sonra", sanki hükümet tarafından geri döndürülme olanağı yokmuş gibi "tavsiyeleri" biribiri ardına sıralıyor. Kazanılmış demokratik hak ve özgürlüklerin korunması açısından böylesine önemli bir anda hükümete gerçekten iktidar olmanın gerekliliğini hatırlatmayı nedense düşünmek istemediği gibi, tüm gerici-faşist güçlerin, işçi sınıfına İstanbul 1 Mayıs Alanı dışında neden bunca "sayısız" alanlar bulup çıkardığına bakmaksızın, — belki de bulunup çıkartılan bu alanlara hemencecik fit olabilecek dar grupçuklara güvenerek — İstanbul dışında yapılacak gösterilerin "faziletlerini" sıralamaya bakıyor ve şunları yazıyor:

"1 Mayıs sıkıyönetim bölgeleri dışında, en görkemli ve coşkulu bir biçimde kutlanabilir. Böyle bir olanak varken sıkıyönetim ile çatışmanın anlamı ne?"

Bir kez daha vurgulayalım. Sıkıyönetim Kahramanmaraş olayları ile doruğuna ulaşan faşist terör gerekçe gösterilerek ilan edilmiştir ve sıkıyönetim dönemi süresince tüm uygulamaların temel sorumlusu hükümet ve onun başı Ecevit'tir. Faşist terörün karşısına en kararlı bir biçimde çıkan işçi sınıfımızı, ve onun ilerici sendikal örgütünü terör olaylarının sorumlusu ilan etmek hiçbir güç tarafından becerilmeyecek talihsiz bir çabadır.

Bundan iki yıl önce yapılan 1 Mayıs gösterilerinde öldürülenlerin de hangi güçlerin planları sonucu yaşamlarını yitirdikleri hükümet tarafından en açık bir biçimde bilinmektedi.

Bu güne kadar bu olayın sorumlularını bulup çıkarmamış olan hükümet, bugün sıkıyönetimin ilan ediliş amaçlarına bütünüyle aykırı biçimde hareket ederek ve 1 Mayıs için İstanbul dışı yolları göstererek, kendisini temize çıkarmak ve demokratik güçleri sorumlu göstermek isteyen gizli faşist iktidar odağına yeni bir "temiz kağıdı" hediye edecektir. Hükümetin sorumluluğunu unutturmaya ve 1 Mayıs'ı "sıradan" bir gün olarak göstermeye yönelik her çaba da; bunlara eklenecek her bölücü adım da sorumlular kervanına eklenen yeni bir halka olacaktır.

İşçi sınıfı her türlü gerici girişimi aşmak, eylemin kitleselliğine gölge düşürecek en ufak maceracılığa geçit vermeyerek, 1 Mayıs'ı İstanbul'da kutlayacaktır.

Örgütümüz, Türkiye'nin tüm yörelerinden gelecek militanlarıyla 1 Mayıs günü İstanbul'da 1 Mayıs Alanı'nda olacaktır."

1 Mayıs kutlamalarını engelleme girişimleri üzerine bir açıklama yapan İşçi Kültür Derneği "İşçi sınıfının tarihsel ve uluslararası bir kazanımının kitlesel bir biçimde kutlanmasıyla, sıkıyönetimin 'faşist terörün hayatı tehdit eder boyutlara ulaşmış olduğu' şeklinde tanımlanan ilân gerekçesi arasında hiçbir ilgi ve benzerlik bulunmadığı; 1 Mayıs İşçi Bayramı'nın 1 Mayıs Alanı'nda gelenekselleşmiş biçimiyle kutlanmasını hangi gerekçeyle olursa olsun engelleme girişimlerinin anti-demokratik bir uygulama olacağı" değerlendirmesini yaparak şunları belirtti: "DİSK ve bütün diğer demokratik kitle örgütleriyle dayanışma halinde, *1 Mayıs 1979'da 1 Mayıs* Alanı'nda, işçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma gününü kutlama kararlılığında olan İşçi Kültür Derneği, DİSK yönetiminin aynı kararlılığın izlerini taşıyan son açıklamalarını olumlu karşılar; demokratik hak, özgürlük ve kazanımların ancak uygulanabildiği kadar var olabileceğini kanısını vurgular."

Çağdaş Hukukçular Derneği Ankara Şubesi tarafından yapılan açıklamada "Türkiye İşçi sınıfının devrimci, sınıfsal, sendikal örgütü olan DİSK'in, daha önceki yıllarda olduğu gibi bu yıl da 1 Mayıs törenlerini düzenlemesi işçi sınıfının şanına yaraşır bir davranıştır" denirken Türkiye Yazarlar Sendikası 2. Başkanı Demirtaş Ceyhun tarafından yapılan yazılı açıklamada da Türkiye Yazarlar Sendikası'na üye yazarların 1 Mayıs Bayramı'nı emekçi halk ve işçi sınıfıyla birlikte 1 Mayıs Alanı'nda kutlayacakları belirtildi.

"Emekçi kitlelerin sesi İstanbul'da ve 1 Mayıs Alanında yükselecektir"

1 MAYIS gösterilerine ilişkin gelişmeleri değerlendirmek üzere olağanüstü bir toplantı yapan TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ MERKEZ YÖNETİM KURULU 16 Nisan'da aşağıdaki bildiriyi yayınladı:

"1 MAYIS bütün ülkelerde emekçilerin her koşulda gösteriler yaparak, dayanışma, birlik ve mücadele azmini dile getirdikleri bir bayram niteliğindedir.

"Bundan önceki yıllarda olduğu gibi bu yıl da 1 MAYIS'da kitlesel gösteriler düzenlemek Türkiye emekçilerinin en doğal haklarıdır. Bu hakkın kullanılmasını engellemek amacına yönelik bütün girişimler anti demokratiktir, Anayasa'ya aykırıdır. Hükümetin görevi bu demokratik hakkın kullanılmasını engelleyecek her türlü saldırı ve provakasyona karşı önlem almaktır. 1977 1 MAYIS'ında silahsız, saldırısız gösterinin üzerine ateş açılmasından zamanın iktidarı sorumludur.

"Türkiye'nin içinde bulunduğu bu günkü ortamda işçi sınıfının ve demokratik güçlerin kazanımlarının korunması; emperyalizme, faşizme, gericiliğe ve azgınlaşan saldırılara karşı emekçi kitlelerin sesinin duyurulması ancak İstanbul'da ve 1 MAYIS ALANI'nda düzenlenecek gösterilerle yerine getirilebilir.

"Son yıllarda geleneksel olarak DİSK tarafından düzenlenen ve ülke çapında emekçilerin katılmasıyla özel bir anlam ve güç kazanan 1 Mayıs gösterilerinin İstanbul dışına nakledilmesi anti demokratik baskılara teslim olmaktır. Ülke çapında katılımla İstanbul'da ve 1 Mayıs alanında yapılacak kitlesel gösteriyi zayıflatacak girişimlerle demokratik güçleri bölmek de emperyalizmin ve burjuvazinin planlarına hizmet anlamına gelecektir.

"Gösterileri düzenleme sorumluluğu üzerinde bulunan DİSK ve bağlı sendikalarla birlikte bütün demokratik güç ve örgütler, anti demokratik engellerin aşılarak 1 MAYIS gösterilerinin 1 MAYIS ALANI'nda en görkemli şekilde gerçekleşmesi için gerekeni yapmak görevi ile karşı karşıyadırlar.

"DİSK Genel Başkanı da 1 MAYIS'ın İstanbul'da düzenleneceğini yeniden belirtmiştir. Şimdi yapılması gereken, gösteri programının derhal açıklanarak en geniş kitlelere ulaştırılmasıdır.

"MERKEZ YÖNETİM KURULU'muz, bu görevin gereğini yerine getirmek üzere bütün üyelerini bağlı oldukları sendikalar ve kitle örgütlerinde bu yolda çaba göstermekle görevli kılmıştır."

Vatanlar Avrupası yerine korporasyonlar Avrupası

10 Haziran Avrupa parlamentosu seçimlerine doğru

DOĞAN ÖZGUDEN
— Brüksel'den yazıyor —

Yılbaşından beri AET üyesi ülkelerin dört bir yanında duvarları kaplayan renkli dev panoların üzerinde "Europe"ın E'sinin içinden fırlayan mavili, sarılı, kırmızılı bir güvercin Avrupa göklerinde kanat çırpmağa çalışıyor.

"Avrupa artık sadece bir harita değildir, Avrupa sizsiniz!"

Afişlerle, radyo ve televizyon programlarıyla, traktlarla, konferanslarla, gazete başlıklarıyla 260 milyon Avrupalı, 10 Haziran'da 410 üyeli Avrupa Parlamentosu'na doğrudan genel oy ile kendi temsilcilerini seçmeğe çağırılıyor.

Avrupa insanına, İngilizi, Fransızı, Almanı, Lüksemburg'lusu, Hollanda'lısı, Belçika'lısı, Danimarka'lısı, İtalyanı ve İrlanda'lısıyla, kendi ulusal kimliklerini unutarak, yeni supranasyonal (uluslarüstü) bir kimlik benimsettirilmeğe çalışıyor:

"Sen Avrupa vatandaşısın, gelecekteki Avrupa Birleşik Devletleri'nin yurttaşısın!"

Ve şimdiden müjdeleniyor: "Yarın ulusal pasaport taşımayacaksın, Avrupa pasaportu taşıyacaksın, Avrupa bayrağının dalgalandığı her yere serbest gireceksin, döviz kuru hesaplamakla uğraşmayacak, Avrupa parası ECU'yü kullanacaksın!"

Rengarenk panolardaki Avrupa güvercini havalanmaya çalışadursun, Avrupa insanı, bir yandan "uluslarüstü" seçmen olmaya kendini hazırlarken, bir yandan da mevcut devlet bütünlüklerini reddederek bölgesel özerklikler için sokağa dökülüyor.

Nitekim, "Geleceğine oy ver, Avrupa'ya oy ver!" kampanyası dördüncü ayına girerken, 30 Mart günü AET'nin başkenti Brüksel'de dahil olmak üzere Belçika'nın Wallon kesiminin dört bir yanından kızıl ve yeşil bayraklı kafileler dalga dalga Namur'e akıyordu. İki sendika federasyonunun kızıl ve yeşil bayraklarının arasında benek benek "horoz" sembollü Wallon bayrakları yükseliyordu.

Wallon ülkesinin işçi sınıfı, komünistiyle, sosyalistiyle, hristiyanıyla, "ilerici özerk bir Wallonie" için merkezi Belçika Devleti'ne karşı yürüyordu. Özellikle Wallon-Flaman kavgasının burjuva politikacıları tarafından sürekli kışkırtıldığı, işçi sınıfının birliğini bozmak için alabildiğine kullanıldığı bir ülkede böyle bir yürüyüş alışılagelmiş dil kavgası, etnik kavga çerçevesi içine kolaylıkla sokulabilirdi. Hele seçimlerden bu yana geçen yüz gündür Flaman — Wallon kavgası yüzünden merkezi hükümet bir türlü kurulamamış, bu yüzden tüm ekonomik ve sosyal sorunlar askıda kalmışsa, tam hükümeti oluşturma umudunun doğduğu bir sırada böyle bir yürüyüşün yapılması, bir provokasyon olarak bile nitelenebilirdi.

Ama Wallon bayraklarının yanında kızıl bayraklar dalgalanıyor, işçi kafilelerinin ön saflarında komünistler de yürüyor, iki büyük sendika konfederasyonunun yöneticileri, militanları omuz omuza ilerliyordu.

Ve Wallon marşlarını sık sık ünlü dizeler kesiyordu:

Bu kavga en sonuncu kavgamızdır artık,

Enternasyonalle kurtulur insanlık!

Wallonie işçi sınıfının saflarında Türkiye'lisi, İtalyanı, İspanyolu, Fas'lısıyla çeşitli milliyetlere mensup göçmen işçiler kızıl ve yeşil bayrakları birlikte dalgalandırıyor, hep bir ağızdan haykırıyordu:

Yükselt kurtuluş bayrağını, zulmü rüzgarlara savur

Körükle devrim ateşini, tavı gelen demire vur!

Gerçekten de 30 Mart 1979 Namur direnişi, Belçika işçi sınıfını bölmek için burjuva politikacılarının körükledikleri sıradan bir dil kavgası, bir milliyet kavgası değildi. Merkezkaç bir direnişti bu. Mültinasyonal şirketler diktasına başkaldırıyordu Wallonie emekçileri.

Çünkü AET şemsiyesi altında gerçekleştirilmek istenen Avrupa entegrasyonu, kapitalizmin eşitsiz gelişme yasasının daha hunharca işlenmesine yolaçmış, zengin bölgeler daha zengin olurken, yoksul bölgeler daha yoksul düşmüştü. Wallonie de bunlardan biriydi. Gelişmek şöyle dursun, "rantabl" işlemedikleri gerekçesiyle bu bölgedeki fabrikaların kapılarına kilit vurulmakta, madenlerin üzerine ölü toprağı serpilmekteydi.

Yerel bir gösteride enternasyonal dayanışma...

Fransızca konuşan Wallon'larla Hollandaca konuşan Flaman'lardan oluşan iki uluslu Belçika'nın merkezi yönetimine başkaldıranların kavgası, dış görünüşüyle ulusal, ama çeşitli milliyetlerden işçilerle birlikte çokuluslar diktasına karşı verildiği için özünde enternasyonaldi. Avrupa emekçilerinin kıta çapında tekelci sermayeye karşı verdikleri mücadelenin bir parçasıydı.

Avrupa kapitalizminin eşitsiz gelişmesi, Korsika'dan Britanya'ya, Basklar ülkesinden Katalonya'ya, Galler'den İskoçya'ya kadar her yerde bölgesel özerklik ve merkezi yönetimden kurtulma mücadellerinin son yıllarda yoğunlaşmasına yolaçmıştı.

Brüksel'in Schuman Meydanı'nda kanatları kırılmış bir gamalı haç biçiminde yükselen Ortak Pazar Karargahı'ndan dayatılan "entegrasyon" siyasetine karşı verilen sınıf mücadelesi, bu özerklik mücadelelerinde de yansıyordu.

Avrupa'nın geri kalmış bölgeleri, merkezcil ve merkezkaç süreçleri birlikte yaşıyorlardı.

Wall Street'in patronluğunda ABD, Japonya ve AET'den oluşan emperyalist Trilateral (Üçlü)'nün dayatmalarına[1], Avrupa'nın entegrasyonu adı altında AET ülkelerinin Alman tekellerinin çiftliği haline getirilmesine karşı Fransa'nın Lorrain Havzası'nda, Almanya'nın Ruhr Havzası'nda, boydan boya tüm İngiltere'de yürütülen işçi hareketleri hangi nedenlerden kaynaklanıyorsa, bölgesel özerklik hareketleri de, aynı gerekçelerden kaynaklanıyordu: Mültinasyonaller diktasına karşı savaş.

Brüksel'in, Liege'in, Charleroi'nın duvarlarında Europe'ın E'sinin içinden havalanmağa çalışan ve santripet (merkezcil) - supanasyonal (uluslarüstü) bir süreci simgeleyen güvercinin karşısında, santrifüj (merkezkaç) bir süreci temsil eden Wallon horozunun yeralması bundandı..

Aslında, mültinasyonalleriyle ve onların sosyal uzlaşmacı avukatları olan sosyal-demokratlarıyla tüm Avrupa entegrasyonistlerinin "Avrupa'lılık" isterisi yaratmaya çalışmaları, Avrupa emekçisine "uluslarüstü" bir kimlik benimsetmek için seferber olmaları, yirmi yıldır beklenen ekonomik entegrasyonu sağlayamayan ve şiddetli bunalımlarla sarsılan Avrupa Ekonomik Topluluğu'na *yeni bir* ivme kazandırma hesabına dayanmaktadır.

Nitekim, Avrupa Parlamentosu seçimlerine ortak bir programla katılan dokuz ülkenin sosyal-demokrat partileri, "Sosyal Demokratlar Avrupa Yolunda" başlığını taşıyan ortak siyasal bildirgelerinde, şimdiye kadar ki siyasetlerinin iflasını şöyle belgelemektedirler: "Avrupa Topluluğu, para, vergi, sosyal güvenlik, enerji, bölgesel kalkınma ve ulaşım konularında ortak siyasetler belirleyememiştir. Belirlenebilen tek ortak siyaset, tarım sektöründe olmuş, ancak tüm başarılara rağmen bu da, diğer alanlarda ortak siyaset yokluğundan ötürü tehlikeye düşmüştür.

Bu başarısızlık, doğal olarak, Avrupa emekçi kitleleri-

Mültinasyonallerin siyaseti için uluslarüstü yasama organı!

EKONOMİ HABERLER

YÜZDE 40 ORANINDA DEVALÜASYON OLASILIĞI

— EKONOMİK, mali ve bankacılık konularında yayın yapan İngiliz Dergisi "Euromoney"in son sayısında yer alan bir yazıya göre "Ekonomiyi Güçlendirme Programı", IMF'nin Türkiye'ye yaklaşımını büyük ölçüde yumuşattı. Yazıda Fon ile Türkiye arasındaki ilişkilerin düzelmesi için ana sorunun, Türkiye'ye dış kaynak akımı başlayana kadar, IMF'nin yeni bir devalüasyon isteğiyle Türkiye'nin karşısına çıkmaması olduğu savunularak, "Türk yetkililerinin ülkeye kaynak akımı sağlandıktan sonra yüzde 40 dolayında ve giderek artabilecek bir devalüasyonun yapılabileceğini belirttikleri" kaydediliyor.

3.2 MİLYAR DOLARLIK KAYNAK TRANSFERİ YAPILDI

— DİSK Araştırma Enstitüsü, Türkiye'den 1970-1978 döneminde OPEC'e ve ileri kapitalist ülkelere 13,2 milyar Dolar'lık kaynak transfer edildiğini, bunun 6,3 milyar Dolar'ının ileri kapitalist ülkelere karşılıksız bir kaynak transferi niteliğinde olduğu bildirdi. Enstitü'nün yaptığı açıklamaya göre, emperyalizme bağımlılığın maddi alış-veriş düzeyinde, dış ticaret, yabancı sermaye yatırımları ve borçlanma ilişkileri olmak üzere üç biçimde ortaya çıkıyor: 9 yıllık dönemde, 10 milyar Dolar ticaret hadlerindeki olumsuz gelişmeler nedeniyle dış ticaretten, 0,5 milyar Dolar kâr transferlerinden ve 2,7 milyar Dolar.da borçların ana para ve faiz ödemelerinden.

ÇİN'DE AVUSTRALYA TEKNOLOJİSİ

— AVUSTRALYA'nın en büyük sanayi kuruluşu olan "Broken Hill" firması, Çin ile Çin'de kurulu çelik endüstrisinin modernleştirilmesine yönelik bir anlaşma imzaladı. Bu anlaşmaya parelel olarak, Avusturalya Ticaret Bankası da Çin'e 53 milyon Dolar'lık kredi açtı. Açılan kredi, Çin'deki çelik endüstrisinin modernleştirilmesi sırasında Avustralya'dan ithal edilmesi zorunlu olan makina ve teçhizatın finansmanında kullanılacak...

DÜNYA BANKASI HEYETİ ANKARA'DA

— DÜNYA Bankası'nın "Proje İnceleme Heyeti" 24 Nisan tarihinde Ankara'da olacak. İki gün Ankara'da kalacak olan heyet, Dünya Bankası'nın kredi vererek desteklediği projelerin son durumlarını inceleyecek...

nin geniş tepkilerine yolaçmış, özellikle kapitalizmin bunalımının 1974'ten itibaren daha da şiddetlenmesi üzerine, grevler, gösteri yürüyüşleri fabrika işgalleri birbirini izlemeğe başlamıştır. Sınıf çelişkileri günden güne şiddetlenmektedir. Komünist partilerinin ve sol birliklerin son yıllardaki seçimlerde ilerleme kaydetmeleri, çeşitli eğilimlerdeki sendikaların mültinasyonellere karşı kıta çapında Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ASK) içinde birleşme yoluna gitmeleri, burjuva ve sosyal - demokrat çevreleri iyiden iyiye telaşlandırmaktadır.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Marshall Planı'yla, daha sonra Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun kuruluşuyla kısmen törpülenen sosyal çelişkilerin yeniden şiddetlenmesine meydan vermemek için yeni bir sosyal uyum planı tezgahlamak gerekmektedir. İşte *"siyasal entegrasyon"* projesi, bu hesaplar içinde gündeme sokulmuştur. Merkezkaç süreçlerin hızlandığı bir dönemde merkezcil bir süreci tepeden inme ortaya atmakla güdülen amaç, Avrupa emekçilerine yeni bir sosyal barış planını benimsetmek, bu planın uygulanmasına "Avrupa çapında demokratikleşme" gösterisi altında emekçileri ortak etmektir.

Kapitalist üretim ilişkilerinin bir süre daha ayakta kalabilmesini sağlamak için, Avrupa Parlamentosu seçimlerine katılan tüm burjuva ve sosyal-demokrat partiler, ortak programlarında, işsizlik, hastalık ve malullük sigortaları kapsamının genişletilmesi, iş güvenliği önlemlerinin artırılması, çalışma koşullarının düzeltilmesi, kadınlar ve gençler için yeni çalışma alanları açılması, mesleki eğitime önem verilmesi gibi öneriler getirmektedirler.

Ne var ki, bu reformların, emekçilerin çalışma ve yaşam koşullarının ağırlaşmasını, işsizliği önlemesi olası değildir. Çünkü kapitalist kalkınma yöntemi, tüm zorlamalara rağmen kalkınma hızını artıramamakta, devlet harcamaları ve özellikle emperyalizmin askeri bloku NATO'nun dayattığı askeri giderler, bütçe açıklarının büyümesine, dolayısıyla enflasyonun hızlanmasına yolaçmaktadır. Bu da, yeni iş alanları açılmasını sağlamak şöyle dursun, mevcut işlerin dahi yitirilmesine, çalışma ve yaşam koşullarının daha da ağırlaşmasına neden olmaktadır.

Bir başka aldatmaca da, "ekonomik demokrasi", yani emekçilerin "işletmenin yönetiminde söz sahibi kılınması"dır. Oysa, ana üretim araçlarının mülkiyeti tekellerin elinde kaldıkça, emekçinin söz hakkı, "ekonomik demokrasi", bir göz boyama olmaktan ileriye gidemeyecektir.

> **Avrupa kapitalizminin eşitsiz gelişmesi, Korsika'dan Britanya'ya, Basklar ülkesinden Katalonya'ya Galler'den İskoçyaya kadar heryerde bölgesel özerklik mücadelesinin yoğunlaşmasına yol açtı...**

Ama bütün bunlar, Avrupa Parlamentosu'nu doğrudan seçerek "Avrupa çapında doğrudan demokrasi", "Avrupalı olma" gibi bir siyasal atraksiyonla benimsetilmek istenmektedir. Şimdiye kadar üyeleri dokuz AET ülkesinin ulusal parlamentoları tarafından seçilen Avrupa Parlamentosu'nun üye sayısı bu kez artırılmış ve her bir ülkenin bu uluslarüstü parlamentoya göndereceği temsilcilerin o ülkenin vatandaşları tarafından doğrudan doğruya seçilmesi öngörülmüştür. Tepeden dayatılan projeye göre, giderek ulusal parlamentoların bazı yetkileri de bu uluslarüstü parlamentoya devredilecektir.

Sosyal reformculuğun ideologlarına göre, Ortak Pazar, tıpkı ABD'nin yapısına benzer bir devletler topluluğunun temelini oluşturacaktır. Avrupa Toplulukları Komisyonu'nun şimdiki başkanı İngiliz sosyal-demokratı Roy Jenkins, "Biz, ABD gibi tam anlamıyla federal bir devlet olmayacağız. Ama bir konfederasyondan daha ileri bir şey olacağız. Siyasal bilim kitaplarında sayılan devlet biçimlerine benzemeyen yeni türden bir devlet olacağız," demektedir.(2) Bazı sosyal-demokrat ideologlara göre, bu bir *Batı Avrupa Devletleri Federasyonu* olabileceği gibi, bir *Avrupa Birleşik Devletleri* de olabilir.

Ancak Avrupa Parlamentosu'nun seçim sistemi incelendiğinde, bu uluslarüstü meclisin yetkilerinin artırılması, giderek bir Avrupa siyasal birliği oluşturulması, Avrupa kıtasında demokratikleşme sürecini hızlandırmak şöyle dursun, aksine, ilerici güçlerin iktidara gelmesinin gündeme girdiği ülkeleri de mültinasyonallerin merkezi siyasal disiplini altına sokarak, tekelci sermayenin Avrupa çapında egemenliğini pekiştirmeğe hizmet edecektir.

Amaç bugüne değin varolan "Vatanlar Avrupa'sı"nın yerine, bir "Korporasyonlar Avrupası" kurmaktır.

Bu korporasyonlar Avrupa'sına, giderek, Yunanistan, Portekiz ve İspanya, hattâ Norveç ve İsviçre de dahil edilerek, kendine özgü Avrupa siyasal entegrasyonu gerçekleştirilecektir. Böylece, üye devletlerin ulusal egemenlikleri ortadan kaldırılarak, Trilateral'in buyruklarını dayatan bir aygıt oluşturulmuş olacaktır.

Bu yolda ilk adım 10 Haziran seçimleriyle atılmaktadır. Tüm merkezkaç eğilimlere rağmen, Avrupa çapında uluslarüstü parlamento seçimi kampanyasına girilmiştir.

Wallon işçisi, Lorrain madencisi, Korsika balıkçısı, Sicilyalı inşaat işçisi, İskoçyalı uzunyol şoförü, Hollandalı memur 10 Haziran 1979'da Avrupa güvercinini havalandırmak için sandık başına gidecektir.

Çünkü, tüm siyasal eğilimler gibi, komünist partileri de, konu üzerindeki değerlendirme farklılıklarına rağmen Avrupa Parlamentosu seçimlerine katılmaktadırlar. Trilateral'in dayattığı Avrupa'nın tepeden inme siyasal entegrasyonuna ilkede karşı çıkmakla beraber, genel oyla seçimi kaçınılmaz hale gelen Avrupa Parlamentosu'nu burjuvazinin temsilcilerine teslim etmemek, bu alanı onlara bırakmamak için komünist partileri de istisnasız olarak aday göstermişlerdir. Namur'de Wallon emekçilerinin önsafında yürüyen bir Belçika Komünist Partisi yöneticisi, aynı zamanda Avrupa Parlamentosu'na da adaydır.

Bu seçimler nasıl olacaktır? Üye devletler bu parlamentoda nasıl temsil edilecektir? Çeşitli siyasal disiplinlerin, bu arada komünist partilerinin bu konudaki tutumları nelerdir? Korporasyonlar Avrupa'sını Emekçiler Avrupa'sına dönüştürme yolunda öngörülen yöntemler hangileridir? Bunlar, gelecek yazıların konusu olacaktır.

---

1) D.Ö., "Emperyalizmin Beyin Tröstü", Yürüyüş, 17 Ekim 1978, Sayı 184
2) EG Magazin, No. 9, 1977, p. 17

Wollon emekçilerinin mültinasyonaller diktasına karşı direnişi

15 horizont

SOZIALISTISCHE WOCHENZEITUNG FÜR INTERNATIONALE POLITIK UND WIRTSCHAFT

Batı Almanya'da

Yabancı işçiler için ücretli kölelik

Alman Demokratik Cumhuriyeti"nin Başkenti Berlin'de yayınlanan "Horizont" adlı haftalık dergi, Nisan ayının ilk sayısında orta sayfalarını tümüyle Federal Almanya'daki yabancı işçiler sorununa ayırdı. Walter Kary imzasıyla yayınlanan "Federal Almanya'daki Yabancı İşçilerin Durumu/Yapısal Bozukluklar/Güç Bir Yaşam" başlıklarını taşıyan yazıda, Türkiye'li bir maden işçisinin 1972'de F.Almanya'ya gidişinden bu yana başından geçenler anlatılıyor ve bunlardan çıkarak önemli yapısal bozukluklar vurgulanıyor.

"Altı yıldan beri Essen'de yaşamakta olan Türkiye'li işçi Ahmet Topal (İşçinin güvenliği için takma ad kullanıldığı belirtilmişti), son istatistiklere göre Federal Almanya'da 'resmi' olarak çalışan 517 bin Türkiye'li işçiden biridir" diye başlayan yazı şöyle sürüyor:

"Ahmet 1972 yılında 300 Türkiye'li işçinin bulunduğu bir grupla Ruhr bölgesine gelmişti. Federal Almanya'nın en büyük madencilik tekeli olan 'Ruhrkohle AG' tarafından yardımcı işgücü olarak çağrılmışlardı. Düsseldorf—Lohausen havaalanından diğer 'yeni' arkadaşlarıyla birlikte alınarak iki kılavuz tarafından Essen'e götürüldüler. Burada bir 'ortak geçinme' yerine yerleştirildiler."

Yazıda, önce maden ocağından çıkarılan kömürleri taşıyan vagonları itme işinde çalışan Ahmet Topal'ın, Almanya'ya gidişinden altı

ay sonra ilk kez maden ocağına indiği belirtiliyor ve şöyle deniyor:

"Ağır vücut işine zaten memleketinde alışkındı. Ancak maden ocağındaki koşullar onu ilk haftalarda 'işgöremez' hale getirdi. Kendi ülkesinden insanlarla birlikte oturduğu 'ortak geçinme' yerine geri döndü. İki katlı bir ranzada yatıyordu. Odada döşeme olarak sadece bir tabure ve bir masa vardı. Odalar birbirlerine açılıyorlardı. En baştaki odaya gidebilmesi için tüm odalardan geçmesi gerekiyordu. 'Biri yatıyor, biri geliyor, biri gidiyordu' diye anlatıyordu Ahmet. Genç Türkiye'li yemeklerini bir elektrik ocağında hazırlıyordu. 'Değişikliği' ise arasıra bir Türk sinemasına gitmekten ibaretti."

Ahmet Topal adlı işçinin oturduğu yerin koşullarının böyle anlatıldığı yazıda daha sonra Federal Almanya'daki konut sorununa değiniliyor ve yabancı işçilerin, eğer aileleri yanlarında değilse bu tür toplu yaşama yerlerinde kaldıkları belirtiliyor.

Yazıda Ahmet'in 1974'de başka bir maden ocağında iş bulduğu, çalışkan ve güçlü olduğundan en ağır işlerde çalıştırıldığı belirtildikten sonra 700-1000 metre derinde iki yıl içinde ciğerlerinden hastalandığı anlatılıyor. Ahmet çalıştığı şirketin doktoruna çıkmış ve doktor ona sadece "Üç gün dinlenme" vermiştir. Dört ay sonra da bir sanatoryuma yatırılarak burada 10 hafta kalmıştır. Taburcu olduktan sonra yeniden eski işyerine başvuran Ahmet'e bir daha iş verilmemiştir.

"Horizont" dergisindeki yazıda, Ahmet'in bir istisna olmadığı belirtildikten sonra F.Almanya'daki yabancı işçilerin sayıları hakkında *çeşitli istatistik bilgiler* veriliyor, yaşama ve çalışma koşulları anlatılıyor. Yabancı çocukların durumlarına da değinilen yazıda "İkinci kuşak" olarak tanımlanan bu çocukların eğitim, konuşma güçlükleri üzerinde duruluyor. Daha sonra ailesini de yanına getiren Ahmet'in Fadime adlı küçük kızından sözedilen yazı şöyle tamamlanıyor.

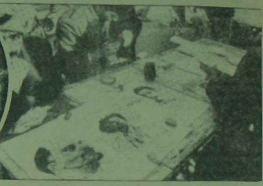
"Essen'deki Türkiyeli 'Maden işçisi Ahmet'in kızı Fadime'de, F. Almanya'daki sayıları artan işçi çocuklarından biri. Ailesi uzun çabalardan sonra ona bir kreşde yer bulmuştur. Birkaç ay sonra küçük kız Almanca'yı Türkçe'den daha iyi konuşmaya başladı. Annesi Almanca'yı hiç bilmediği için, babası onunla annesi arasında tercümanlık yapmak zorunda kalıyordu..."

TUDEH Merkez Komitesinin çağrısı

İran'da birleşik halk cephesi

İran halkı devrimci kazanımların bekçisi

Tahran'da devrimci öğrenciler Lenin ve Gorki'nin posterlerini sergiliyor

İran TUDEH Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Nurettin Kiyanuri 14 Nisan'da İran'a döndü. Bu dönüş, Şah'ın zalim diktatörlüğü altında uzun yıllar boyunca sürdürülen çetin mücadelenin sonucunda gerçekleşebildi. Devrim sonrasında İran işçi sınıfının biricik partisi TUDEH'in zorlu bir sınavla karşı karşıya bulunduğu günlere rastgeldi bu dönüş. Humeyni iktidarının merkezi denetimi henüz sağlayamadığı şu günlerde, ulusal demokrat güçlerin keyfi baskılarla karşılaştığına rastlanabiliyor. Yurtsever kişiliğiyle bilinen Talegani bunlardan biri. İki oğlunun keyfi bir biçimde tutuklanmasını protesto için bilinmeyen bir yere giden Talegani, yaptığı açıklamada, İran devrimi için olası tehlikeli gelişmelere değindi.

İran devrimi önündeki güçlüklerin çözümünde, daha yolun başında. TUDEH içinde bulunulan koşullarda, İran halkının mücadele hedefleri ve taleplerine ilişkin önemli bir açıklama yaptı. İran TUDEH Partisi Merkez Komitesinin Mart ayında yapılan 16. Plenumu sonrasında yapılan açıklamayı iki bölüm halinde özetleyerek yayımlıyoruz:

"Yurttaşlar, halkın savaşçıları!

"İran Tudeh Partisi Merkez Komitesi Plenumu, büyük ulusal ve siyasal sorumluluğunun derin bilinci içinde, içinde bulunduğumuz tarihsel dönemde devrimin kazanımlarının korunması için ve ülkemizde emperyalist egemenlik ile emperyalizmin emrindeki rejimin onlarca yıldan beri gizlemeye çalıştıkları ekonomik krizin aşılması için, önemli bir dizi sorun üzerinde sizleri uyarmayı görev bilir.

"Çürük monarşinin yıkılışı ve iktidarın ilerici-devrimci bir hükümetin eline geçmesiyle, ülkemizin ulusal, demokratik devriminin ilk aşaması tarihsel bir zaferle taçlandırılmış oldu. Bu büyük devrime -ulusal çıkarlara ihanet eden bir avuç hain dışında- bütün halk bir birleşik cephede katıldı. İran halkı, dünyanın ezilen uluslarının devrimler tarihine örnek kahramanlığıyla parlak bir sayfa daha ekledi."

Açıklamada, İran halkının devrimin hemen ertesinde gündeme gelen talepleri üzerinde duruluyor. Eski rejimin çürümüş yanlarının temizlenmesi, demokratik, bağımsız bir cumhuriyet için emperyalizmin egemenliğine son verilmesi ve toplumsal yaşamın iyileştirilmesi istendikten sonra, açıklama şöyle sürüyor:

"Dişinden tırnağına kadar silahlanmış olan ve dünyanın en büyük emperyalist gücünün ABD emperyalizminin desteğine sahip kanlı bir rejimin çöküşü; emperyalizmin ülkemizdeki soyguncu egemenliğinin temel desteklerine karşı yokedici darbeler. Bunlar halk devriminin kazanımlarıdır.

"İran Tudeh Partisi aşağıdaki konuda Ayetullah Humeyni ile tam olarak mutabıktır: Zorlu ve tehlikeli bir mücadeleden sonra halk devriminin ilk aşaması sona ermiştir. Günümüz koşullarında en önemli görev, kazanılmış zaferi pekiştirmek, tutarlı bir hale getirmek ve ekonominin yeniden kurulması ve devlet mekanizmasının yeniden örgütlenmesidir. İran Tudeh Partisi, bu taleplerin gerçekleştirilmesinin; askeri üslerin tasfiyesi, emperyalizmin politik ve ekonomik etkisinin yok edilmesi ve gericiliğin tüm güçlerinin parçalanabilmesi için ivedi ve radikal önlemleri gerektirdiği görüşündedir.

"Devrimler tarihi kanıtlamıştır ki, sadece politik bağımsızlığın sağlanması ve yıkılan rejimin suçlularının bir kısmının devreden çıkarılması ile emperyalizmin ve gericiliğin ekonomik egemenliği saf dışı edilemez.

"Emperyalizmin ve gericiliğin konumlarını koruması, devrimin nihai yazgısı için ciddi tehlikeleri de beraberinde getirmektedir. Ancak bu konumların yok edilmesi ve safdışı bırakılmasıyla milyonlarca yoksul ve emekçi insanın talepleri gerçekleşebilir. Ülkenin sanayileşmesinin ulusal çıkarlara uygun olarak ileri götürülmesi ve aynı zamanda emperyalizmin kovulması; tarımsal ekonominin içinde bulunduğu felaket durumdan çıkarılması; emekçilerin yaşamının en kısa sürede düzeltilmesi ve nihayet ulusal kültürün korunması, en yakın taleplerimizdir.

"İran Tudeh Partisi, halkın tüm savaşçılarını toplumdaki milyonlarca emekçi ve ara tabaka mensubunun taleplerini dikkate alan bir program temeli üzerinde birleşmeye çağırır. Parti savaşçıları, bu programı ortak ve birleşik eylemlerin yeni Anayasanın hazırlanmasının, kurucu meclis seçiminin ve ulusal hükümetin kurulmasının temeli haline getirmeye çağırır.

Talegani olumsuz gelişmelere karşı uyarıyor

"Devrimci hareketin yayılmasından gittikçe huzursuzlaşan emperyalistler ve emperyalizme bağımlı gerici güçler, liberal burjuvazi ile birleşmek Bahtiyar ve Albay Tawakoli gibi kişilerin yardımı ile devrimci güçlerin demokratik birliğini içten parçalamak ve nihayet bölücü faaliyetleri ve nifak tohumlarının devrim güçleri arasında filizlendirilmesi ile, egemenliklerini yeniden kurmanın önkoşullarını yaratmak için büyük çaba göstermektedirler.

"Sadece uyanıklık, tedbirlilik, mücadeleye hazır olmak, devrimci güçlerin açık bir politik ve ekonomik program üzerinde birleşmeleri ve bunun gerçekleştirilmesi için ortak mücadele ile bu alçakça ve tehlikeli entrikalar boşa çıkarılabilir."

İran devriminin karşı karşıya bulunduğu sorunlar üzerine kurulan bu politik değerlendirmeden yola çıkarak, İran Tudeh Partisi, Birleşik Halk Cephesi'nin oluşturulması için MK'nin hazırladığı bir program önerir. Önümüzdeki sayımızda yayımlayacağımız bu programın sonunda, tüm ulusal demokratik güçlere çağrı yapar Tudeh:

"İran Tudeh Partisi tüm devrimci güçleri, Ayetullah Humeyni'nin yolunda yürüyen sebatlı savaşçı gruplar başta olmak üzere, Halkın Savaşçıları örgütünü, Halkın Fedaileri örgütünü ve tüm politik grupları, ulusal ve demokratik örgütleri, İran Tudeh Partisi'nin önerisini gözden geçirmeye çağırır. İran Tudeh Partisi, kendi yönünden başka her öneriyi saygıyla karşılamaya hazırdır.

"Yurttaşlar! Halkın Savaşçıları!

"İran Devrimi birçok tehlike ile, düşmanın entrika ve ihanetleriyle dolu güç bir yolda ilerlemektedir. Halkın düşmanları hâlâ bazı saygın güç ve olanakları kullanmaktadırlar. Devrimler tarihi gösteriyor ki, zaferi kazanmak, onu pekiştirmekten ve devrimi sonuca götürmekten daha kolaydır.

"Toplumsal devrimler tarihinin deneyimleri gösteriyor ki, devrilen düşman, devrimden sonra da çoğu kez direnme yeteneğini sürdürebilmektedir. İran halkının düşmanları -gericilik ve emperyalizm- ülkede darbe yemiştir. Ancak hiçbir şekilde yok edilememiştir. Sadece eylem birliği ve halkın tüm ulusal ve ilerici güçlerinin birleşmesi ile, sadece özveri ve devrimci kararlılıkla ve ortak bir siyasal ve toplumsal program ile güçlükleri aşmak, halk düşmanlarının entrika ve ihanetlerini boşa çıkarmak mümkündür.

"İran Tudeh Partisi tüm güç ve olanaklarını Birleşik Halk Cephesi'nin kuruluşu için seferber edecektir.

"Yaşasın kahraman İran halkının büyük devrimi!

"Yaşasın ortak düşmana karşı zaferin en önemli önkoşulu olan Birleşik Halk Cephesi! Şan ve onur, anavatanımızın özgürlüğü, bağımsızlığı ve toplumsal ilerlemesi için yapılan mücadelenin şehitlerine."

(Tahran, Mart 1979)

5 kıtadan haberler

BİR MAYIS'I KARŞILARKEN

SBKP MK'nın 1 Mayıs çağrılarına ilişkin bir makalede Pravda şunları yazıyor: "Emekçilerin emperyalizme karşı barış, demokrasi ve sosyalizm mücadelesindeki uluslararası dayanışma günü olan 1 Mayıs, her zaman ilerici güçlerin Marksizm-Leninizm bayrağı altında yaptıkları bir geçit resmi olarak kutlanır. SBKP ve Sovyet halkı, komünist kuruluş yolunda her gün daha ileri giderek, soylu barış davasını güçlendirerek bu zafer bayrağını yukarda tutuyorlar."

Dünya emek ordusunun bayramında, SBKP ve Sovyet halkı, insanlığın aydınlık geleceği sosyalizm uğrunda emperyalizme karşı mücadele eden tüm insanların birlik ve dayanışmasının sürekli olarak gelişmesi için herşeyi yapıyorlar.

JANDARMA FAALİYETTE

Kahire, gönüllü olarak üstlendiği emperyalizmin jandarmalığı rolünü haklı çıkarmakta acele ediyor. Dışişleri Bakanlığı'na ve Mısır İstihbarat Dairesi'ne Suudi Arabistan ve Kuveyt'teki iç olaylara etkide bulunmak üzere ayrıntılı bir önlemler programı hazırlama emri veren Sedat, İran'daki gibi beklenmedik olaylara mahal vermemek amacıyla da müslüman ülkelerdeki dinci grupların parçalanmasıyla ilgili ortak eylemlere girişmek gerektiği konusunda CIA ile uzlaştı.

PEKİN'İN ŞİLİ CUNTASI İLE BAĞLARI GÜÇLENİYOR

Pinochet cuntasının bir ticaret heyeti geçenlerde Pekin'e bir ziyaret yaptı. Bu ziyaret, Pekin ileri gelenlerinin Şili faşizmiyle bağlarının güçlendiğini gösteren yeni bir kanıttan başka birşey değil. Pekin, bakır, güherçile ve demir, yani askeri sanayi gereksinimleri için kullandığı hammaddelerin alımını artırarak zayıf düşen Şili ekonomisine yardım ediyor. Böylelikle de, Pinochet rejimini Latin Amerika'ya girmek için "Truva atı" haline getirmek istiyor.

Faşist cuntanın elebaşısı Pinochet'nin Çin'e gitmeye hazırlandığını ve Hua Gua Feng'in de Şili'yi ziyaret için bir çağrı aldığını eklemek gerekir.

PEKİN, NAZİ KALINTISI SİLAH TEKELLERİYLE KOLKOLA

Halka sıktırılan kemer Videla'nın boğazında

24 Mart 1976'da bir askeri darbe ile işbaşına gelen faşist Videla yönetimi, yaşam koşullarını Arjantin halkı için dayanılmaz bir hale getirdi. İnsan hak ve özgürlüklerinin pervasızca çiğnendiği Arjantin'de ekonomik durum, her geçen gün biraz daha kötüye gidiyor. İşsizlik daha büyük boyutlara ulaşıyor, pahalılık korkunç bir hızla artıyor ve ekonominin her alanında tam anlamıyla bir 'anarşi' hüküm sürüyor. Arjantin işçi ve emekçileri için dayanılmaz olan bu koşullar, yalnızca emperyalizme bağımlı büyük sermayeye yarıyor.

Videla cuntasının askeri darbe ile işbaşına geldiği 1976 yılından bu yana sanayi üretiminde iki yıl içinde yüzde 28 oranında bir düşüş meydana geldi. Silah üretimindeki düşüşüsün yanısıra, tüm sanayi dallarında yüzde 28 ile yüzde 46 arasında değişen üretim düşüşleri görülüyor.

Enflasyon oranı da dayanılmaz boyutlara erişmiş durumda. 1977 ve 1978'deki ortalama enflasyon oranı yüzde 180. Yatırımlardaki artış ise 1978'de bir önceki yıla göre sadece yüzde 7,9'da kaldı.

Arjantin'de fiyat artışları 1978 yılında yüzde 172'ye ulaşırken, ücretlerdeki artış ise yalnızca yüzde 90 oldu. Bu durum ücretlilerin satınalma gücünde 82'lik bir azalmaya yolaçtı. Arjantin'li işçilerin reel ücretleri — 1976'da 100 birim esas alınırsa — 1978'de 58 birime düştü. Aynı yıl, işsizlik oranındaki artışta iki yıl öncesine göre daha fazlaydı. 1978'de 1976'ya göre işsizlerin sayısında (resmi rakamlara göre) yüzde 8'lik bir artış oldu. Geçici işçiler ve gizli işsizler ise bu artışın dışında.

Arjantin'de ekonomik yaşamın askeri yönetim altında bu duruma gelmesi şaşırtıcı değil. Videla yönetimi, egemen sınıfların çıkarını gözetirken, enflasyon tüm yükünü işçi, emekçi sınıfların ve orta tabakaların sırtına yüklüyor.

Vietnam saldırısından sonra iğrenç yüzü iyice açığa çıkan gerici Çin yönetimi, Güneydoğu Asya halkları üzerinde baskı kurabilmek ve hegomanyacı emellerini gerçekleştirmek için emperyalist Federal Alman silah tekelleriyle işbirliği yapıyor. Çin birliklerinin Vietnam'a saldırısından beş gün sonra yayınlanın bir "Ticaret bülteni"nde aşağıdaki haber yer alıyordu:

"Çin Halk Cumhuriyeti ile Messerschmitt-Bölkow-Blohm GMBH (MBB) Hava ve Uzay Uçuşu tekeli arasında teknolojik işbirliği üzerine yapılan son anlaşmalar her iki tarafça da 'Büyük başarı' ve 'Gelecek için yol gösterici' olarak nitelendi."

Bu haberde utanmadan ve alçakça "Teknolojik işbirliği" olarak adlandırılan işbirliği ise Federal Alman silah tekellerinin hareket alanının genişletilmesinden başka birşey değildi.

Şili'deki faşist Pinochet rejimiyle ve NATO, Ortak Pazar gibi emperyalizmin hem askeri hem de ticari uluslararası kuruluşlarıyla işbirliğinden kaçınmayan Çin'in bu tutumu kimseyi şaşırtmadı.. Bir süre önce DKP'nin (Alman Komünist Partisi) yayın organı Unsere Zeit'da, faşist CSU'nun lideri Strauss'un, Pekin'e yaptığı gezi arasında Batı Alman silah tekeli MBB ile Pekin yönetimi arasında ilişki kurduğu bildiriliyordu.

Emperyalizmin sadık dostu Çin, bildirildiğine göre ilk olarak Batı Alman silah tekeline dört helikopter ısmarlamıştı. Daha sonra yeni ısmarlamalar yapıldı ve 1976-1977'de Çin MBB'den Batı Alman BO 105 tipi çok sayıda savaş helikopteri aldı. Gerçi başta bu helikopterlerin "Sivil amaçla" kullanılacağı bildiriliyordu ama, helikopterler ufak bir değişiklikle 45 dakika içinde birer saldırı aracı biçimine getirilecek şekilde donatılmışlardı.

Gerici Çin yönetimi hala Batı Alman silah tekeli ile işbirliğini sürdürüyor. Batı Alman silah tekelleriyle yapılan bu işbirliğinin nedeni de, Çin'in Vietnam'a saldırısıyla ve Laos'u tehdidiyle iyice ortaya çıktı. Emperyalizmin sadık dostu Çin bu tutumuyla karşı olduğunu her fırsatta belli ettiği yumuşama ve silahsızlanma çabalarına karşı bir alma- şık getiriyor: Kan dökülmesi ve savaş!.

Şili'de kan denizi Pinochet'in boyunu astı

11 Eylül 1973'te Şili'de halkın oylarıyla iktidara gelen Halk Birliği hükümetini ve Başkan Allende'yi kanlı bir darbe ile devirerek işbaşına gelen Pinochet önderliğindeki katiller çetesi, artık yığın katliamlarını gizleme gereği duyuyor. 1973'ten bu yana binlerce Şili'li ilericinin demokratın ve sosyalistin canına kıyan ve bu olayların "yasal" nedenler bulan faşist cunta, Şili işçi ve emekçilerinin direnişi ve dünyadaki tüm ilerici, demokrat güçlerin Şili halkıyla dayanışması yüzünden bu "resmi" cinayetleri yürütemez hale geldi.

Şili'deki faşist cuntanın en çok bilinen "gizli" yığın katliamı yöntemlerinden birisi, kayıplar. Şili'li yurtseverler, ilericiler, demokratlar, özellikle işçi ve sendika temsilcileri askerler ya da polis tarafından evlerinden "mümkün olduğunca gizli" olarak alınıp götürülüyorlar ve onlardan daha sonra hiçbir haber alınamıyor. Bu biçimdeki katliam kurbanlarının sayısı binleri buluyor.

Kısa bir süre önce Lonquen bölgesindeki artık çalışmayan bir maden ocağında bir rastlantı sonucu çok sayıda ceset bulunmuştu. Bu cesetlerin ellerinin ve ayaklarının bağlı olduğu ve vücutlarında ağır işkence izleri taşıdıkları bildiriliyordu. Bulunan cesetlerde yapılan otopsi sonucu, bu kişilerin 11 Eylül 1973'ten sonra kaybolanlardan bazılarına ait olduğu bildirildi. Pinochet çetesi, faşizme karşı olan Şili yurttaşlarını dünyanın gözü önünde açıkça katledemeyeceğini anlayınca, bu yöntem seçilmiş ve bu büyük suçlar gizlenmeye çalışılmıştı..

Şili'de kaybolanların yakınları faşist cuntaya karşı mücadelelerini sürdürüyorlar. Dünya çapındaki birçok ilerici kuruluş, kayıpların yakınlarıyla dayanışma halinde bulunuyor. Kayıpların yakınları, Şili'de cuntanın tüm baskı ve tehditlerine karşın birkaç kez açlık grevi yaparak yakınlarının bulunmasını ve başlarına gelenin açıklanmasını istediler. Cunta bu talepler karşısında gerilemek zorunda kaldı ve kayıplardan haberdar olmadığını iddia etti. Ancak Lonquen maden ocağında bulunan cesetler cuntanın yalanlarını kanıtladı.

Son olarak geçtiğimiz günlerde Şili'li kayıpların yakınları Başkent Santiago'da bir gösteri yaptılar. Faşist cunta 60 kişiyi tutukladı. Cuntanın tutukladığı ilericiler arasında ünlü ozan Pablo Neruda'nın eşi de bulunuyordu.

Şili halkı Pinochet başkanlığındaki faşist katiller çetesinden birgün mutlaka hesap soracaktır.

değişen dünya

İkinci Dünya Savaşı sonunda faşizme karşı kazanılan zaferin yıldönümü yaklaşıyor. TRT'de "Barbarossa Harekatı" adlı ilginç bir belgesel. Rosenberg'lerden sonra yeni bir olumlu adım atıp "Ağıt"la kaybettiğini geri almak mı istiyor TRT yönetimi? Konu, Hitler'in "Rusya"ya saldırısı, yenilgisi, koşullar...

Film başlıyor, daha ilk cümlede tanıyorsunuz yapımcıyı. "Yirminci Yüzyıl Avrupası" türünden bir yapım. Ya da yerli bir haber bülteni olabilir: "İki totaliter devlet amansızca birbirlerinin boğazına sarılmışlardı." Tıpkı "karşıt görüşlü gençler çatıştı" der gibi. Anlatamıyorsunuz, sesinizi duyuramıyorsunuz ki iki totaliter devlet birbirine girmedi, faşizm büyük emperyalist tekellerin dünyayı yeniden paylaşması için Avrupa'nın masum halklarına saldırdı, isyan ediyorsunuz ki faşist Almanya sosyalist Sovyetler'e tek yanlı olarak saldırdı.

Film baştan sona Sovyetler'i karalamayı amaçlıyor. Sovyetler, sözün gelişi, aslında Ruslar. Polonyalılar şöyle dermiş, filmden öğrendiğimize göre: "Almanlar yüzünden belki özgürlüğümüzü yitirebiliriz, ama Ruslar gelirse ruhumuzu ve benliğimizi yokedeceklerdir." Anlıyorsunuz ki bunlar Polonyanın faşizmle uzlaşmaya yatkın çevreleri. O Polonya ki faşist saldırıya uğradığında "hür dünya" kılını bile kıpırdatmadı (İngiltere savaş ilan etti gerçi, ama pratikte?) Hür dünya neden harekete geçecekti ki, Münih'te Çekoslovakya'yı Hitler'e teslim eden aynı "hür dünya" değil miydi? İnandırıcı olmaya büyük özen gösteriyor film, Münih'e, İngiliz aristokrasisinin kendisini nazizmin kucağına atmasına ve Romanya'nın Hitler faşizmiyle açık işbirliği yapmasına şöyle geçerken de olsa değinmeden geçemiyor.

Fil ve karıncalar

Filmin düğüm noktası, Sovyet-Alman saldırmazlık paktı. Sovyet düşmanlığı en çok bu noktada etkili olmuştur denilebilir. Öyle ya, Stalin böylece faşist Hitler'le işbirliği yapmış oluyordu. Emperyalizmin ideolojik saldırısında kullanılan en etkili silah uzun süre bu oldu. Oysa filmden bile öğrenebiliyoruz ki iş hiç de öyle değil. Tarihin ilk sosyalist devletini korumak, emperyalist saldırganların pazarlık konusu olmaktan çıkarmak gerekiyordu. "Hür dünya" Sovyetlerin ısrarlı görüşme ve faşizme karşı işbirliği önerilerini oyalama ile geçiştiriyor, her gün yeni bir ülke faşizmin kanlı çizmeleri altına girerken Batı, görüşmeci diye yetkisiz bir takım garip kişileri mavnalarla Moskova'ya gönderiyor. Sovyet yönetiminin bir tek tasası vardır: Saldırıya karşı sosyalist anayurdu savunmak. Saldırgan güçlü, saldırgan hazırlıklı, silahları modern. Öyleyse hazırlanmak, yani zaman ve özveri gerek. Pakt'a rağmen düzenlenen binbir kışkırtmayı bunun için sineye çekiyor Sovyet halkı. Film, bu kararlı hazırlık için bile nerdeyse Sovyet halkına "yöneticilerimiz uyuyor mu?" dedirtecek.

Zafer? Tek başına değil ama, en başta Sovyet halkının. Yenilgi? Saldırgan faşizmin yenilgisi. "Bu geleceği Sovyet askerleri bile bilmiyordu" zafere inanmıyorlardı, demek istiyor. Biliyorlardı, inanıyorlardı oysa. Çünkü onlar, faşizmin gelişimini, saldırısını ve kaçınılmaz yenilgisini yıllarca öncesinden görüp filme alan Eisenstein'la aynı halkın çocuklarıydılar. Onlar Aleksandr Nevski'yi seyretmişlerdi. Hem, bir nazi subayı bile kendilerini bekleyen akibeti cepheden görmüyor muydu: "Biz burada kocaman bir fil gibiyiz, onlarsa küçük küçük karıncalar. Ama karıncalar fili yiyip bitirecekler." Yiyip bitirdiler. Mutlaka yiyip bitirecekler.

• ercan eyüboğlu

Ekrana gelemeyen

"Reklâmlar ve Çocuk" araştırmasını yayınlıyoruz

TV reklamları toplumun her kesiminden çocukları düzenle uyuma çağırıyor

Çocukların nasıl reklamlardan etkilendiğini ve tüketime yönlendirildiği açıklıyan araştırmanın ekrana gelmesi yöneticiler tarafından önlenmişti.

Programın Mayıs ayında yayınlanacağı açıklandığı halde, TRT Basın Halkla İlişkiler Müdürlüğü'nce yayınlanan Mayıs programlarında "Reklamlar ve Çocuk" programı yer almadı.

Bundan bir süre önce TRT'de "Reklamlar ve Çocuk" adlı bir programın yayınlanacağı, Araştırması SBF, BYYO öğretim üyeleri Doç. Dr. Oya Tokgöz, Dr. Yazgülü Aldoğan, Dr. Metin İnceoğlu ve Asis. Tuğrul Eryılmaz tarafından yapıldığı belirtilmişti. Ancak program reklamları eleştirdiği için TRT yöneticileri tarafından yayınlanmama kararı aldı. Televizyonun en büyük gelir kaynağı olan reklamcılara karşı çıkmamaları, seyircilere yayınlanan reklamların kötü olduğunu söylememeleri gerekiyordu.

Araştırmanın basına açıklanması da TRT tarafından yasaklanmıştı. Yayın hakkı yalnızca TRT'ye aitti ve o da bu hakkı kullanmadığı için sonuçlar gizli kalıyordu.

Araştırma, çeşitli gelir grupları kapsayan dört ilkokul ve dört ana okulunda yapıldı. Araştırma 100 çocuğa yönelmişti.

Araştırmada çocukların çocuk programları yanı sıra reklam programlarını büyük bir oranda izledikleri belirtiliyor. Çocukların yarıdan fazlasının sakız reklamlarını beğendiklerinin belirtildiği araştırma, bunun dışında zenginlik ve lüks simgesini vurgulıyan reklamların ikinci beğeni sırasında yer aldığı görülüyor. Zenginlik ve lüks kavramını vurgulıyan reklamların üst gelir grubunda olan çocukların yüzde 34'ü, alt gelir grubunda olanların ise yüzde 16'sı tarafından beğenildiğinin görüldüğü araştırmada, üst gelir grubundaki çocukların bu kavramlarla hemen özdeşleştiği vurgulanıyor.

Bu arada çocukların temizlik reklamlarını beğenmesi de ilginç bir konu olarak gözleniyor. Alt gelir grubundaki çocukların bu tür reklamları daha çok sevmesi ise, araştırmada, temiz banyo, parlak fayanslara özenmeyi belirlemekte.

Araştırmaya göre, çocukların gelir düzeyleri ne olursa olsun reklamlarda gördüğü tüketim mallarını ya kendisi satın almakta ya da ailesine satın aldırmakta. Bu oranlar Çankaya'da yüzde 70, Kurtuluş'ta yüzde 86.3, Gülveren'de yüzde 72, Kartaltepe yüzde 80. Reklamlardan etkilenerek satın alınan ya da aldırttırılan tüketim maddelerinin başında sakız gelmekte. Çocukların ikinci derecede aldırttıkları ise büsküviler, içecekler, çukulatalı yiyecekler olmakta.

Reklamlardaki çocukların yerinde olmak isteme ise özellikle ilkokul çağındaki çocuklarda belirginleşmekte. Bu oran düşük gelir düzeyindeki çocuklarda çok daha artmakta.

Araştırmada banka reklamlarının çocukları etkilemesine de değinilmekte ve çocukların banka reklamlarını büyük ilgi ile izledikleri vurgulanmakta. İzleme nedeni olarak da skeçlerin, eğlendirici şeylerin yanı sıra, "benim bankam", ya da "kumbaram" simgesinin olduğu açıklanmakta.

Araştırmanın anaokulları çocuklarına yönelik bölümünde ise çocukların büyük bir oranının bilinçli olarak reklamı izlemedikleri ve yine büyük bir oranının (Yüzde 94) bilinçsiz olarak izledikleri reklamları çok sevdiğine değinilmekte. Anaokullarına yönelik araştırma sonuçlarında da yine çocuklarının büyük bir oranının tüketim mallarına yönelik reklamları sevdiği ve izlediği, reklamların sonucunda da o tüketim mallarını aldırttıkları görülmekte. (Yüzde 76 sakız, yüzde 22 çukulatalı şeyler, yüzde 28 içecek, yüzde 11 bisküvi). Bu arada çocukların aldırdıkları şeylerin temel özelliklerine önem vermedikleri, örneğin sakız alıyorsa, tadından değil, içinden çıkan karikatürden aldıkları araştırma sonucu elde edilen bulgulardan biri olarak ortaya çıkmakta.

Sonuç olarak, reklamları sürekli izliyen, reklamlardan etkilenen ve reklamlara özenen çocukların yetiştiğini vurgulıyan araştırma, televizyona büyük parasal katkıda bulunan sistemi eleştirmekte. Böyle olunca da hem sonuçlarının basında açıklanması, hem de ekrana gelmesi önlenmekte.

sanat kısa kısa

— Edinburg Festivali, bu yıl ünlü Sovyet emprezaryosu Sergiev Dialiev'ın 50'inci ölüm yıldönümünü kutlamak amacı ile 19 Ağustos'ta başlatılıyor. Opera, Bale, tiyatro ve müzik şöleni şeklinde sürecek festival 9 Eylül'de bitecek. 19 Ağustos 1929'da ölen Sergev Dialiev'in bale müziğine ve kareografisine katkıları oldukça önemli. Diagliev klasik bale temlerini geliştirmiş ve Sovyet balesinin doğmasına neden olanlardan biri olmuştu. Üç hafta sürecek Edinburg festivaline bu yıl ilk kez Küba ulusal balesi de katılacak. 200 yılı kapsıyan dans giysilerinin de sergileneceği festivale 23 ülkeden toplam 200 sanatçı katılıyor.

— Devlet Tiyatrolarınca düzenlenen açıkoturumlar dizisinin bu haftaki konusu "Tiyatro Eleştirmenliği". Bir süre önce Türkiye'ye gelen Macar eleştirmen Josef Bögel'in de katılacağı açıkoturuma tiyatro eleştirmenlerinden Yılmaz Onay Nurhan Karadağ, Engin Karadeniz, Sevda Şener ve Atilla Sav katılacaklar. Açıkoturum 27.4.1979 cuma günü, saat 18.30'da Oda Tiyatrosu'nda düzenlenecek.

— Balkan Film Şenliği'ne çeşitli Balkan ülkelerinden 25 film katılıyor Bu filmlerin yalnızca 3 tanesi yerli yapım. Hafta boyunca Atatürk Kültür Merkezi'nde ve Konak sineması'nda gösterilecek filmlerin yanında Semih Tuğrul kısa film yarışmasına katılan kısa filmler de bulunacak. Film gösterileri boyunca film afişleri ve sinema karikatürleri sergisi Atatürk Kültür Merkezi sergi salonu ile fuayelerde sergilenecek.

İNFO-TÜRK

YURT DIŞINDAKİ TÜRKİYELİ İŞÇİLERE

MARKSİZM ÜZERİNE - Lenin	3 DM
KOMÜNİZM NEDİR	3 DM
İŞÇİ HAREKETİNİ BÖLÜCÜ AKIMLAR - SAPMALAR	6 DM
MUSTAFA SUPHİ VE YOLDAŞLARI	4 DM
GÖÇMEN İŞÇİ SORUNU - Doğan Özgüden	3 DM
TÜRKİYE'NİN ULUSAL SAVUNMA SORUNU	3 DM
MARKSİZM - LENİNİZM'DE SAVAŞ	3 DM
MARKSİZM - LENİNİZM'DE ORDU	3 DM
PEKİN MİLİTARİZMİ	3 DM
ULUSLARARASI SENDİKACILIK HAREKETİ Doğan Özgüden	3 DM
EMPERYALİZMİN TÜRKİYE'DE HAŞHAŞ TUZAĞI	3 DM
ANTİFAŞİST TÜRK AFİŞLERİ ALBÜMÜ	6 DM
ORTAK HÜKÜMET PROGRAMI (FKP - FSP)	4 DM
KAÇAK (Hikayeler)	3 DM
SLAV HALK MASALLARI (Çocuklar için resimli)	3 DM
LENİN (Çocuklar için resimli)	2 DM
AMİGO (Antifaşist resimli çocuk kitabı)	3 DM
AYLIK İNFO - TÜRK BÜLTENİ Yurt dışındaki işçilerin sorunları üzerine Yıllık abonesi	16 DM
YÜRÜYÜŞ DERGİSİ – Yıllık abonesi	60 DM

YABANCI DİLLERDE YAYINLAR

AYLIK İNFO - TÜRK BÜLTENLERİ Türkiye'nin sorunları üzerine İngilizce / Fransızca / Almanca Her bir dil için yıllık abonesi	16 DM
TÜRKİYE VE GÜNÜMÜZ DÜNYASI - Behice Boran İngilizce / Fransızca, Her bir dil için	3 DM
ANKARA KATLİAMI, NİÇİN? İngilizce / Fransızca / Almanca Herbir dil için	3 DM
ŞİİRLER VE DEYİŞLER Fransızca / Türçe	2 DM

AYRICA

TÜRKİYE'DEN DEVRİMCİ TÜRKÜLER Z. Livaneli'nin uzunçalar plağı	20 DM
KENDİ SESİNDEN NAZIM HİKMET 60 dakikalık kaset	12 DM

SİPARİŞ VE HAVALE ADRESİ:
COODIFF s.c.
13/2 Square Wiser – 1040 Bruxelles - BELÇİKA
Posta Hesap No: 000 - 1164657 - 75

bilim yayınları

- Sosyalizm 60 Yılda Neler Getirdi? .... 40. TL. (Sovyetler Birliği üzerine sorular cevaplar)
- Bir Karagün Dostluğu – Kurtuluş Savaşı Yıllarında Türkiye - Sovyetler Birliği İlişkileri .... 60. TL. K. Mammach
- Hitler İktidarına Karşı Anti-faşist Mücadele .... 60. TL. W.M. Bereuer - B. Hartman - H. Lederer
- Nazi Yönetimi Altında İşçi Sınıfı ve Çalışma Koşulları .... 60. TL.
- Tarımda Kapitalizmin Gelişmesi .... 25. TL. (2. Basım) – I. Melnikov
- Teoride ve Pratikte Burjuva Demokrasisi 25. TL. (2. Basım) – B. Ponomarev

Adres: Piyerloti Cad. 21/1 Çemberlitaş–İSTANBUL
Ücretsiz broşür isteyiniz.

Vietnam halkını geyik sürüsüne benzeten film Oscar aldı

51'inciOskar ödülleri geçtiğimiz hafta dağıtıldı ve en iyi film ödülünü Vietnam halkını geyik sürüsüne benzeten "The deer hunter, Geyik Avcısı" aldı. Film, aynı zamanda en iyi yönetmen, en iyi erkek yardımcı oyuncu, en başarılı kurgu ve en başarılı film müziği Oskarlarına da sahip oldu.

"Geyik Avcısı" daha önce katıldığı 29. cu Uluslararası Berlin Film Şenliği'nde, Sovyetler Birliği, Çekoslovakya, Macaristan, Demokratik Almanya ve Küba tarafından protesto edilmişti. Yine aynı şenlikte filmi protesto amacı ile Çek yönetmen Vera Chytilova, Macar yönetmeni Pal Gabor ve İngiliz Sinema oyuncusu Julie Christie şenliğin seçici kurulundan ayrılmışlardı.

"The Deer Hunter, Geyik Avcısı" Vietnam halkını aşağılıyan, onları geyik sürüsü gibi gösteren bir film. Vietnam'da savaşanları birer sadist gibi göstermekte ve ırkçılığı desteklemekte. Film Vietnam'a savaşmaya gitmiş üç Amerikalının Vietnam'da "çektiklerini" yansıtıyor. Üç Amerikalıdan sağ kalan birinin Amerika'ya dönmesi ve Vietnamı sürekli hatırlaması ile de kurgusu oluşuyor. Beş Oskar alan "Geyik Avcısı" adlı filmin finali de oldukça ilginç. Geyik Avcısı, savaş sonrasında sağ kalanların "God Bless America" Tanrı Amerika'yı korusun" şarkısını söylemeleri ile sona eriyor.

Filmin yönetmeni Michael Cimino 37 yaşında ve Geyik Avcısı ikinci filmi. 1973 yılında ilk filmini çeviren Ciminio, bu filmini çekimine 1976 yılında başlamış. Ciminio, filmi ile ve aldığı Oskarları ile ülkesine büyük katkılarda bulundu. Ciminio bu filmi ile Amerikan halkının üstünlüğünü ve Vietnam halkının sürü kadar ilkelliğini, hayvan gibi sadistliğini vurguladı. Hizmetlerinin karşılığı ise beş Oskar ile ödendi.

ÜÇ OSKAR ALAN "COMİNG HOME" (YUVAYA DÖNÜŞ"

Bu arada Jane Fonda'ya en iyi kadın oyuncu ödülünü kazandıran "Coming Home—Yuvaya Dönüş" filmi de Vietnam konusunu işlemekte. Ancak bu film daha çok kişisel ilişkilere ve çözümlere dayanmakta.

Deniz yüzbaşısı olan kocasının Vietnam'a gitmesiyle, hastanede çalışmaya başlıyan ve kötürüm bir kişi ile dostluğu gelişen bir kadının öyküsünü anlatıyor. "Coming Home, Yuvaya Dönüş" Film savaştan dönen yüzbaşının karısı ile kopukluğu, bunalımları ve kendisini öldürmesi ile sonuçlanıyor.

Film Jane Fonda'nın yanı sıra Jon Voight'ye en iyi erkek oyuncu, Valdo Salt ve Robert Jones'in ortak çalışmalarına ise en özgün senaryo Oskarlarını kazandırdı.

EKRAN'IN AĞAÇKAKANININ YARATICISI DA ÖZEL OSKAR ÖDÜLÜ ALDI

Bu arada bizim de ekranlarımıza gelen "Woody Voodpecker-Ağaçkakan" adlı çizgi filmin yaratıcısı Walter de özel oskar aldı.

Gece Yarısı Ekspresi'ne ise iki oskar düştü. En iyi uyarlama ve en özgün müzik ödülleri. Jane Fonda'nın da oynadığı "California Suite" adlı film ise Maggie Simit'e en iyi yardımcı kadın oyuncu oskarını getirdi. Bu filmlerin dışında ödül alan filmleri ise şöyle sıralıyabiliriz.

En başarılı yabancı film:
Preparez Vos Mouchours (Fransız)

En iyi Sanatsal Film Oskarları: Kısa film dalında:

"Teen — Age Father",
Uzun belgesel dalında:
"Scaret Straight",
Kısa belgesel dalında
"The Flight of the Gossamer Condor"

En iyi görüntü:
"Cennet günleri" filminde Nestor Almendros'un çalışması.
En başarılı kostüm:
"Death of Nile" filminde Anthony Powel'in çalışması.
En iyi şarkı oskarı:
"Last Dance"nin bestecisi Paul Jabaral

Oscar'ın iki sahibi Jon Voigt ve Jane Fonda ödül töreninde

BU AŞAMADA

Olayları sınıfsal açıdan değerlendirmek

Şükran Kurdakul

İstanbul Barosu'nun 141 ve 142. maddeler konusunda düzenlediği panelin düşündürdüklerini yansıtmaya çalışacağım bu yazıda.

Biliyorsunuz, 142. maddenin kaldırılması yolundaki istemi ciddi bulan İstanbul II Ağır Ceza Mahkemesi'nin başvurusunu Anayasa Mahkemesi reddetmişti.

Baronun düzenlediği toplantı, bir anlamda bu kararın eleştirilmesi olayıdır.

Orhan Apaydın olsun, Abdullah Baştürk, Prof Öztekin Tosun, Nurettin Yılmaz, Uğur Mumcu olsun olayı değerlendirirlerken hukukun bir sınıfın korunma aracı durumuna getirildiğini vurguladılar.

Geldiğimiz aşama budur.

141 ve 142 maddelerin kaldırılması engellense de yengi aşamasıdır bu.

Biz olayları sınıfsal açıdan değerlendirme gücünü kazandıkça kapital köşeye sıkışacak, anti-demokratik karakterini ortay koyacaktır.

Tek parti döneminde işçi sınıfı ideolojisine yandaş olan namuslu kalemlere C.H.P. ideologları anca şu karalamayı yapabiliyorlardı.

"Kökü dışarda yazarlar.."

Çok uluslu şirketlerin muhasebe defterlerine ilk borç faturalarını bırakan son C.H.P hükümetleridir.

1950'lerde, 141 ve 142. maddelerin öngördüğü cezaları beş katına çıkaran Demokrat Parti kabadayıları, kökü dışarda sermayenin Türkiye acentası olmaktan onur duyduklarını TBMM zabıtlarına da geçirdiler.

Şimdi aynı onuru paylaşan sermaye uşakları, artık oya değil zora başvurmanın talim ve terbiyesini görenlere özgü manevralardan medet umuyorlar.

İstanbul Barosu'nun düzenlediği panelde konuşurken, 142. maddeyle ilk kez 1946'da tanışan bir yazar olarak ben de şu gerçeği vurgulamaya çalıştım.

1923'ten sonra âşar vergi sistemini değiştirerek önce büyük köylülüğün (toprak ağalarının) güvenini kazanan iktidardaki küçük burjuvazi, aynı yıllar otuza yakın milletvekilinin (ki aralarında Celal Bayar gibiler de vardır) kurduğu şirketlerle yabancı sermayenin kucağına oturmuştur.

141 ve 142. maddelerin ceza yasasına alındığı 1936'ya kadar süren evrenin geneldeki özelliği budur.

Tekrar yazacağım:

Biz olayları sınıfsal açıdan değerlendirme yöntemini iyi kullandıkça kapital köşeye sıkışacaktır.

Nazım ustayı sevmekte birleşenler

Nice zaman önce çıkardığım dergilerden birine gelen bir yazının başlığını anımsıyorum:

"Şiir güzelliğin düşünmesidir.."

Biri çıkıp "Güzellik düşünür mü?" gibisinden bir soru yöneltirse nasıl yanıtlarım bilemem ama bu üç sözcüğün bende yarattığı imgeye bayılıyorum.

Eskiden, 1940'lardan da önce, Nazım Hikmet ustanın yaşıtları şiirde bilgi, öfke, öğüt verme v.b. öğelerle çalışmaya çok güvendikleri için birer iyiniyet simgesi olarak dönemlerinin dergilerinde kaldılar.

Bizim kuşak, örneğin Abdülbaki Gölpınarlı gibi bir bilim adamının "Divan Edebiyatı Beyanındadır" gibi bir kitapta ileri sürdüğü aykırı savlara kapılmadı pek.

Toplumbilimsel değerlendirmenin başka, güzelliğin tezgahlarına özgü işlevlerin başka olduğunu anlamıştık çünkü. Evet, Osmanlı ahlakı ile idealist tarih anlayışını birleştirerek çağdaşlaşmamızı engellemek için egemen sınıflarla işbirliği yaptığını gördüğümüz Yahya Kemal'e içerlememiz daha çok tepkiden kaynaklanıyordu.

Tanrı Şair şafsatalarına tepkiden..

Siyasal oyunbozanlıklarına tepkiden..

Gözümüzün içine baka baka şiiriyle yalan söylediğine tepkiden..

Ama sanırım 40 kuşağı bu tepkilerine karşın, Bergson'cu idealistin, sanat becerisinden alacağını almıştır.

Nazım ustanın 1921'lerdeki çıkışı yarım yüzyılları aşıyor.

40 kuşağının bile dergileri, siyasal iktidarla, şiirin iç yapı sorunlarıyle savaşımları tarihe mal olmuştur artık. Diyeceğim, bu hızlı oluşum döneminde önemli olan özellikle şiirimizin toplumsallıkla güzellik kavramlarını soyutlama eğiliminden yakasını kurtarmasıdır.

Geçen yazılarımdan birinde Feriha Aktan'ın, Hüseyin Yurttaş'ın 'Sesimiz" dergisindeki şiirlerini birkaç kez okuma isteğini duyduğumu belirtmiştim. Kaynağını duygusallıktan alan bu tür coşkulanmalar sürüp gider otuz şu kadar yıldır bende. Bir Metin Altıok çıkar. Bir Abdülkadir Budak çıkar. Ahmet Telli,Yaşar Miraç, Erdal Alova, Abdülkadir Bulut, çıkar. Aşkale Tutanağı (Türkiye Yazıları, nisan 1979) gibi zor düşünüler geçidinden atlayıp geçen Seyit Nezir çıkar.

Nazım Hikmet'in 1921'lerde başlattığı bayrak yarışının bu aşamadaki genç solukları- dır onlar.

Nazım ustayla birleşmekte burjuvazi engelleyemedi onları.

Birbirleriyle — Demek ki öğretiyi yorumlamalarıyla birleşmelerini de engelleyemeyecek.

Halkın oğlu diyor ki

"Düzenin güçsüzlüğü ve zararlılığı, dinci ve bilmesinlerci (Obscurantiste) saldırı, gerici ve tarihe ters düşen bir politika en uyanık kafaları burjuvazinin yönetici sınıfı rolünü oynamaktaki yeteneksizliğine inandırdı.

Çağdaş dünyada Fransa-yı kim ayakta tutabilir? Onun siyasi ve toplumsal yapısını kim çağdaşlaştırabilir? Değişmeden kalmanın ölüm demek olduğu bir yüzyılda kim harekete geçirebilir? En büyük aydınlar bu soruları soruyor ve bunlara halkın geleceğine inanarak cevap veriyorlar.

Emekçiler bu düşün adamlarını bağırlarına basmışlardır. Bu düşün adamları için Fransa halkıyla doğrudan ilişki gerçek bir ruhi ve manevi diriliş demektir. Ve bunlar *Aragon*'la birlikte şöyle diyebilirler.

Partim, Fransa'nın renklerini gösterdi bana.

Aydınlar emekçiler arasına katılarak, başka yerlere hiçbir zaman bulamayacakları yüce ufuklar keşfediyorlar. Onlar Komünist Partinin Fransa'nın geleceğini hazırladığını, Fransa'nın en iyi geleneklerinin yasal mirasçısı, kültürünün gerçek temsilcisi, Rabelais'den Helveius'a — Diderot'dan, Victor Hugo'ya Zola'dan, Anatole France ve Romain Rolland'a kadar insanın kurtuluşu için mücadele eden güçlü beyinlerin soyundan bir parti olduğunu anlamışlardır?"

Bu satırları Maurice Thorez'in "Halkın Oğlu" adlı kitabından aktardım........

Fransa gibi burjuvazinin, küçük burjuvazinin gelenekleriyle de ağırlığını sürdürdüğü bir ülkede maden ocağından F.K.P. sekreterliğine gelen kavga adamının yaşam öyküsünden, kesintisiz savaşımından alacağımız çok yönlü dersler var.

"Halkın Oğlu"nu okumakta gecikmeyelim.

İŞÇİ SINIFININ EŞSİZ ÖĞRETMENİNİN YOLUNDA

Lenin 108 yaşında

22 Nisan 1979. Vladimir İlyiç Lenin 108 yaşında. Lenin'in ölmez eserinin yaratılmasının üzerinden geçen her yıl, O'nun öğretisinin, işçi sınıfının ve tüm sömürülenlerin kurtuluş davasına tuttuğu ışığın canlılığını daha güçlü bir biçimde kanıtlamaktadır. Lenin'in geliştirdiği, işçi sınıfının devrimci partisine, sınıf mücadelesinin strateji ve taktiklerine, sosyalist devrimin zaferine ve proleter enternasyonalizmine ilişkin bilimsel sosyalist öğretinin etkinlik alanı her geçen gün daha da genişlemektedir. Lenin'in öğretisi, antikomünist güçlerin ve revizyonistlerin, onun "modasının geçtiğine" ve "salt bir Rus modeli olduğuna" ilişkin bütün karalamalarını yerle bir ederek en geniş emekçi yığınların kırılmaz bir silahına dönüşmektedir.

"Aşağı sınıfların hareketi devrimci bir gücü, bir yandan tüm çürümüş yapıyı parçalayabilecek güçte olan, diğer yandan da konumlarının herhangi bir özelliği yüzünden bu yapıya bağlı olmayan ve onu parçalamaktan memnunluk duyacak bir insan kitlesini ortaya çıkarır... Bu halk gücü, proletarya, çürümüş yapının efendilerine korku salar; çünkü proletaryanın konumunun kendisinde tüm sömürücüleri tehdit eden birşey vardır. Bu nedenle proletaryanın her hareketi, başlangıçta ne kadar küçük, ne kadar mütevazi ve ne kadar gözden kaçıcı olursa olsun kaçınılmaz olarak dolaysız hedeflerinin ötesine geçme, *tüm* eski düzenle uyuşmaz ve onu yıkıcı bir güç haline dönüşme tehdidini taşır." *(Politik Safsatalar*, Toplu Eserler, C. 8, s. 426).

LENİN VE İŞÇİ SINIFININ İTTİFAKLARI

"Proleter devrimi, emekçi halkın ezici çoğunluğunun öncü —proletarya— için sempati ve desteği olmaksızın olanaksızdır. Fakat bu sempati ve destek bir anda ortaya çıkmaz ve seçimlerle kararlaştırılmaz. Uzun, çetin ve sert bir sınıf mücadelesi boyunca *kazanılır*." *(Fransız, İtalyan ve Alman Komünistlerine Selamlar*, Toplu Eserler, C. 30. s. 60).

"Yalpalayanları etkileme görevi, sömürücüyü devirme ve aktif düşmanı yenme göreviyle *özdeş değildir*. Şu andaki görev, kulaklara karşı mücadeleyi bir an reddetmeden ve sadece yoksul köylüye sağlam bir biçimde dayanarak, orta köylüyle bir anlaşmaya varmaktır; çünkü orta köylülerin bizim doğrultumuza d ö n m e s i ... b u g ü n kaçınılmazdır. Aynı şey, el zanaatçıları, zanaatkârlar, koşulları ya da görüşleri daha çok küçük burjuva olan işçiler, çoğu büro işçisi ve ordu görevlileri, özellikle de genel olarak aydınlar için geçerlidir.. *Emekçi halkın*, daha az proleter ve daha çok küçük burjuva olan ve bize doğru yönelen kesimlerini kazanabilmek, onları genel örgütlenmeye katabilmek ve genel proleter disiplinine bağımlı kılmak zorundayız. Günün sloganı, bu kesimlerle savaşmak değil, onları kazanmak, onları etkileyebilmek; yalpalayanları ikna etmek, tarafsız olanlardan yararlanmak ve geriden gelenleri, proletaryanın yığınsal etkisiyle eğitmektir." *(Pitirim Sorokin'in Değerli İtirafları*, Toplu Eserler, C. 28, s. 191-192).

LENİN VE MÜCADELE BİÇİMLERİ

"Marksizm, sosyalizmin bütün ilkel biçimlerinden, hareketi mücadelenin herhangi özel bir biçimine bağlamaması ile ayrılır. Marksizm mücadelenin en çeşitli biçimlerini tanır; bu mücadele biçimlerinin "hayalini kurmaz" devrimci sınıfların, hareket süresince ortaya çıkan mücadele biçimlerini genelleştirir, örgütler ve onlara bilinçli bir ifade kazandırır. Bütün soyut formüllere ve bütün doktriner reçetelere kesinlikle karşı olan marksizm, hareketin gelişmesi, kitlelerin sınıf bilincinin yükselmesi, ekonomik ve politik bunalımların keskinleşmesi boyunca sürekli olarak yeni ve daha çeşitli savunma ve hücum yöntemlerini ortaya çıkaran *kitle* mücadelesinin ilerlemesini dikkatle izlemeyi gerektirir. Dolayısıyla marksizm hiçbir mücadele biçimini reddetmez. Marksizm, hiçbir koşulda kendisini mücadelenin verili andaki mümkün ve varolan biçimleriyle sınırlamaz; verili toplumsal durum değiştikçe, verili dönemde bulunanların bilmediği yeni mücadele biçimlerinin *kaçınılmaz* olarak ortaya çıktığını bilir. Bu bakımdan marksizm, deyim yerindeyse, kitle pratiğinden *öğrenir* ve kitlelere, "sistemcilerin" incelemelerinin inzivası içinde keşfettikleri mücadele biçimlerini *öğretmek* gibi bir iddia da asla bulunmaz." (Gerilla Savaşı, C. 11, s. 213-214).

PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ

"Marx'ın teorisinin ana noktasının sınıf mücadelesi olduğu açık açık söylenip yazılmıştır. Fakat bu yanlıştır. Ve bu yanlış kavrayış, çoğunlukla marksizmin oportünist bir tahrifine ve burjuvazi için de de kabul edilebilir bir biçimde çarpıtılmasına yol açmaktadır. Çünkü sınıf mücadelesi teorisi Marx tarafından *değil*, Marx'tan *önce* burjuvazi tarafından yaratılmıştır ve genel olarak konuşacak olursak, burjuvazi için de kabul edilebilir. *Sadece* sınıf mücadelesini tanıyanlar henüz marksist değillerdir; hâlâ burjuva düşüncesinin ve politikasının sınırları içinde olabilirler. Marksizmi sınıf mücadelesi teorisiyle sınırlamak, marksizmi perdelemek, onu çarpıtmak, burjuvazi için de kabul edilebilir birşey düzeyine indirgemektir. Ancak sınıf mücadelesinin tanınmasını *proletarya diktatörlüğünün* tanınmasına kadar götüren kişi marksist olabilir. Marksist ile sıradan küçük (ve de büyük) burjuva arasındaki en temel ayrımı oluşturan da budur." *(Devlet ve Devrim*, Toplu Eserler, C. 25, c. 411-412).

"Proletarya diktatörlüğü, emekçi halkın öncüsü olan proletarya ile emekçi halkın proleter olmayan çeşitli tabakaları (küçük burjuvazi, küçük mülk sahipleri, köylülük, aydınlar vb) ya da bu tabakaların çoğunluğu arasındaki özel bir sınıfsal ittifak biçimidir; hedefi sermayenin tam yenilgisi, burjuvazinin direnişinin ve onun adına yapılan geriye dönüş girişimlerinin tam bastırılması olan, sermayeye karşı bir ittifak, sosyalizmin nihai kuruluşu ve sağlamlaştırılması için bir ittifaktır." *(Halkın Özgürlük ve Eşitlik Sloganlarıyla Kandırılması"* konuşmasının önsözü, Toplu Eserler, C. 29, s. 380-381)

MİLLİYETÇİLİĞİN HER BİÇİMİNE KARŞI

"Sınıf bilinçli işçiler milliyetçiliğin *her biçimine*, hem kaba, zora dayalı, Kara—Yüz milliyetçiliğine, hem de ulusların eşitliğiyle *birlikte* ... işçilerin davasının, işçi örgütlerinin ve işçi sınıfı hareketinin milliyetlere *göre parçalanmasını* öngören en ince milliyetçiliğe karşı sıkı bir mücadele içindedirler.* Milliyetçi burjuvazinin bütün çeşitlerinden farklı olarak, sınıf bilincine sahip işçiler Marksistlerin son (1913 yazındaki) konferans kararlarını izleyerek, yalnız ulusların ve dillerin tam, tutarlı ve eksiksiz uygulanan *eşitsizliğinden* değil, fakat aynı zamanda değişik milliyetlerden işçilerin her türlü *birleşik* proleter örgütlerinde *kaynaşmasından* da yanadırlar. Marksizmin ulusal programı ile, en "ilerisi" de olsa burjuvazinin ulusal programı arasındaki temel ayrım burada yatmaktadır." *(İşçilerin İnce Milliyetçilikle Zehirlenmesi*, C. 20, s. 289 — 290).

"Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı (yani ayrılma sorununun kararlaştırılmasında mutlak olarak özgür ve demokratik bir yöntemin anayasal olarak güvenceye alınması), verili bir ulusun ayrılmasının zorunluluğuyla asla karıştırılmamalıdır. Sosyal demokrat parti, bu ikinci sorunu, her özel durumda, bütün olarak sosyal gelişmenin ve sosyalizm için proleter sınıf mücadelesinin çıkarlarıyla uyum içinde gereğince kararlaştırmalıdır." *(RSDİP Merkez Komitesi ve Parti Görevlilerinin Ortak Mayıs 1913 Konferans Kararları*, Toplu Eserler, C. 19, s. 429).

"Ulusların kendi kaderini tayin hakkı, yalnızca politik anlamda bağımsızlık hakkı, ezen ulustan özgürce politik ayrılma hakkı anlamına gelir. Daha özel olarak, bu politik demokrasi talebi, ayrılma için ve ayrılacak ulus tarafından ayrılma konusunda referandum için tam ajitasyon özgürlüğü anlamına gelir. Dolayısıyla bu talep, ayrılma, bölünme ve küçük devletlerin oluşması talebine eş değildir. Bu talep, yalnızca her türlü ulusal baskıya karşı mücadelenin tutarlı bir ifadesidir." *(Sosyalist Devrim ve Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı*, Toplu Eserler, C. 22, s. 146).

Lenin'in 1904 1 Mayıs söylevinden

İşçi Arkadaşlar, işte Mayıs'ın biri, bütün ülke işçilerinin, bilinçli bir yaşam için uyanışlarını, her çeşit şiddete ve insanın insan tarafından her çeşit sömürüsüne karşı, milyonlarca emekçiyi açlıktan, sefaletten ve aşağılık durumdan kurtaracak bir kavga içinde birleşmelerini kutladıkları gün. İki dünyanın birbirine karşı verdikleri bir büyük kavga bu; sermaye dünyası ile emek dünyası; sömürü ve kölelik dünyası ile kardeşlik ve özgürlük dünyası.

Bir yanda, bir avuç asalak zengin. Fabrikaları, aygıtları ve makineleri ellerine geçirmişler. Bunlar, binlerce dönüm toprağı, o yüce dağları özel mülkiyetlerine kattılar. Topladıkları zenginliklere bekçilik, kendilerine uşaklık yapmaları için hükümetler kurdular.

Diğer yanda milyonlarca mülksüz, bir sadaka gibi zenginlerden, yine zenginler için iş isteyen milyonlar. Emekleriyle tüm zenginliklerin yaratıcısıdırlar. Ama yine bütün ömürleri boyunca, bir lokma ekmeğin peşinde koşanlar onlardır. Bir sadaka gibi iş dilenirler, insanlık dışı ağır bir çalışma yüzünden güç ve sağlıklarını yitiren onlardır. Köylerin penceresiz, kerpiç evlerinde, kentlerde tavanarası ve gecekondularda yarı aç bir yaşam sürdürenler yine onlardır.

Ama, işte bu mülksüzler kitlesi, bu emekçiler, sömürücü zenginlere karşı mücadeleye başladılar. Tüm ülke işçileri ücretli emeğin köleliği ile sefaletini ortadan kaldırmak için kavga veriyorlar. Zenginliklerin ortaklaşa bir çalışma ile yaratıldığı ve bir avuç zengin tarafından değil, tüm çalışanlar tarafından kullanıldığı bir toplum için kavga veriyorlar. Toprakları, fabrikaları, makineleri tüm çalışanların ortak mülkiyetine geçirmek istiyorlar. Ne sömürücü zengin, ne fakir olmasını istemiyorlar. Emeğin ürününün ter akıtanın hakkı olması gerektiğini söylüyorlar. İnsan aklının buluşları ile işe sunulan tüm araçların, zulüm aracı olması yerine, çalışan insanın varlığını geliştirmesini istiyorlar...